

Ludność na rynku pracy w województwie zachodniopomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Zachodniopomorskie Voivodship
in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results

Ludność na rynku pracy w województwie zachodniopomorskim w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Population in the labour market in Zachodniopomorskie Voivodship
in the light of the National Census of Population and Housing 2021 results

Urząd Statystyczny w Szczecinie Statistical Office in Szczecin

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Szczecinie

Statistical Office in Szczecin

Pod kierunkiem

Supervised by

Magdaleny Wegner

Zespół autorski

Editorial team

Bolesław Kisiel, Elżbieta Klimaszewska

Prace redakcyjne

Editorial work

Elżbieta Klimaszewska, Karolina Opaczewska

Tłumaczenie (przedmowa i synteza)

Translation (preface and executive summary)

Ewelina Konarska-Michalczyk

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Żaklina Chudzińska, Jerzy Rożek

ISBN 978-83-89567-05-5

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<https://szczecin.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/spisy-powszechne/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejne opracowanie prezentujące wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, który został przeprowadzony na terenie Polski w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r. według stanu na dzień 31 marca 2021 r.

Prezentowana publikacja jest opracowaniem tematycznym, poświęconym charakterystyce aktywności ekonomicznej ludności. Zawarte w publikacji informacje pozwalają na dokonanie oceny zmian, jakie zaszły w latach 2011–2021, a także ukazują województwo zachodniopomorskie na tle kraju. Opracowanie zawiera szczegółową analizę poszczególnych kategorii ludności w wieku 15 lat lub więcej: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Każda z tych zbiorowości została opisana w odniesieniu do ich zróżnicowania pod względem cech społeczno-demograficznych.

Publikacja zawiera uwagi ogólne, część analityczną (wzbogaconą prezentacją graficzną w postaci map i wykresów) oraz część tabelaryczną. W części analitycznej zawarte są porównania różnych aspektów aktywności ekonomicznej ludności pomiędzy rokiem 2021 a 2011.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione wyniki spisu będą przydatne dla szerokiego grona odbiorców danych statystycznych zainteresowanych zagadnieniami rynku pracy.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Szczecinie

Magdalena Wegner

Szczecin, marzec 2024 r.

Preface

We present another study showing the results of the National Population and Housing Census 2021, which was conducted in Poland in the period from April 1 to September 30, 2021 as of the state on March 31, 2021.

The publication is a thematic study on the characteristics of economic activity of the population. The information contained in the publication enables to observe changes that occurred in the years 2011-2021 and shows the Zachodniopomorskie Voivodship in comparison to the country. The study contains a detailed analysis of individual categories of population aged 15 and more: employed, unemployed and economically inactive. Each of these groups was described in relation to their diversity in terms of socio-demographic characteristics.

The publication includes general comments, an analytical part (enriched by graphical presentation in the form of maps and charts) and a tabular part. The analytical part includes comparisons of various aspects of population economic activity between 2021 and 2011.

I hope that the presented results of the Census will be useful for a wide range of recipients of statistical data interested in labour market issues.

Director
of the Statistical Office in Szczecin

Magdalena Wegner

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	9
List of charts	9
Spis map	11
List of maps	11
Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	12
Symbols and main abbreviations	12
Synteza	13
Executive summary	16
Rozdział 1. Aktywność ekonomiczna ludności	19
Chapter 1. Economic activity of population	19
1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności	19
Economic activity of the population	19
1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	22
Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups.	22
1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	27
Economic activity of population by place of residence, sex and level of education.	27
1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia	28
Economic activity of the population by age groups and level of education.	28
Rozdział 2. Pracujący	30
Chapter 2. Employed persons.	30
2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	30
Employed persons by place of residence, sex and age groups	30
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia	34
Employed persons by age groups and level of education	34
2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia	36
Employed persons by employment status	36

Spis treści (dok.)

Contents (cont.)

	Str. Page
Rozdział 3. Bezrobotni	38
Chapter 3. Unemployed persons.	38
3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	38
Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	38
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku	39
Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups	39
3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	40
Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	40
3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia	44
Structure unemployed persons by place of residence, sex and level of education	44
3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy	45
Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking	45
Rozdział 4. Bierni zawodowo	47
Chapter 4. Economically inactive persons	47
4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	47
Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups	47
4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia	51
Economically inactive persons by education level	51
4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej.	52
Economically inactive persons by reasons for in activity	52
Uwagi metodologiczne	54
Methodological notes	58

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1.1. Ludność aktywna ekonomicznie	20
Table 1.1. Economic activity of the population	20
Tablica 1.2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania	22
Table 1.2. Activity rate by sex and place of residence.	22
Tablica 1.3. Współczynnik aktywności zawodowej według wieku i płci	23
Table 1.3. Activity rate by age and sex	23
Tablica 1.4. Współczynnik aktywności zawodowej według ekonomicznych grup wieku i płci	24
Table 1.4. Activity rate by economic age groups and sex	24
Tablica 1.5. Współczynnik aktywności zawodowej według wieku i miejsca zamieszkania	25
Table 1.5. Activity rate by age and place of residence	25
Tablica. 1.6. Współczynnik aktywności zawodowej według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania	26
Table 1.6. Activity rate by economic age groups and place of residence	26
Tablica 1.7. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	29
Table 1.7. Activity rate by age groups and level of education in 2021	29
Tablica 2.1. Wskaźnik zatrudnienia według płci i miejsca zamieszkania	32
Table 2.1. Employment rate by sex and place of residence	32
Tablica 2.2. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci	32
Table 2.2. Employment rate by age groups, place of residence and sex	32
Tablica 2.3. Wskaźnik zatrudnienia według ekonomicznych grup wieku i płci	33
Table 2.3. Employment rate by economic age groups and sex	33
Tablica. 2.4. Wskaźnik zatrudnienia według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania	33
Table 2.4. Employment rate by economic age groups and place of residence	33
Tablica 2.5. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	35
Table 2.5. Employment rate by age groups and level of education in 2021	35
Tablica 2.6. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania	37
Table 2.6. Employed persons by employment status, sex and place of residence.	37
Tablica 3.1. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania.	38
Table 3.1. Unemployed persons by sex and place of residence	38
Tablica 3.2. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	41
Table 3.2. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups	41
Tablica 3.3. Stopa bezrobocia według ekonomicznych grup wieku, miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	41
Table 3.3. Unemployment rate by economic age groups, place of residence and sex in 2021	41
Tablica 3.4. Bezrobotni i stopa bezrobocia według powiatów	42
Table 3.4. Unemployed persons and unemployment rate by powiats	42

Spis tablic (dok.)

List of tables (cont.)

	Str. Page
Tablica 3.5. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz płci i miejsca zamieszkania	45
Table 3.5. Unemployed persons by the time of job seeking, by sex and place of residence.	45
Tablica 3.6. Bezrobotni długotrwale według okresu poszukiwania pracy i wieku	46
Table 3.6. Long-term unemployment the time of job seeking and age	46
Tablica 3.7. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz poziomu wykształcenia	46
Table 3.7. Unemployed persons by the time of job seeking by place of residence	46
Tablica 4.1. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania.	48
Table 4.1. Economically inactive persons by sex and place of residence.	48
Tablica 4.2. Bierni zawodowo według wieku i płci	49
Table 4.2. Economically inactive persons by age and sex	49
Tablica 4.3. Bierni zawodowo według wieku i miejsca zamieszkania	49
Table 4.3. Economically inactive persons by age and place of residence	49
Tablica 4.4. Bierni zawodowo według ekonomicznych grup wieku, płci i miejsca zamieszkania.	50
Table 4.4. Economically inactive persons by economic age, sex and place of residence.	50
Tablica 4.5. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według wieku i poziomu wykształcenia	52
Table 4.5. Economically inactive persons aged 15 years or over by age and education level	52

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1.1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci w 2021 r.	20
Chart 1.1. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex in 2021	20
Wykres 1.2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.	21
Chart 1.2. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence in 2021	21
Wykres 1.3. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.	22
Chart 1.3. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and sex in 2021	22
Wykres 1.4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.	23
Chart 1.4. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021	23
Wykres 1.5. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.	25
Chart 1.5. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021	25
Wykres 1.6. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.	27
Chart 1.6. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021	27
Wykres 1.7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.	28
Chart 1.7. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021	28
Wykres 2.1. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2011 r. i 2021 r.	30
Chart 2.1. Employed persons aged 15 years or over by place of residence and sex in 2011 and 2021	30
Wykres 2.2. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	31
Chart 2.2. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups	31
Wykres 2.3. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.	35
Chart 2.3. Employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021	35
Wykres 2.4. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	36
Chart 2.4. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021	36
Wykres 3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku	39
Chart 3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups	39
Wykres 3.2. Bezrobotni według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	39
Chart 3.2. Unemployed persons by sex and economic age groups in 2021	39

Spis wykresów (dok.)

List of charts (cont.)

	Str. Page
Wykres 3.3. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.	40
Chart 3.3. Unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021	40
Wykres 3.4. Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	44
Chart 3.4. Unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021	44
Wykres 4.1. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania	47
Wykres 4.1. Economically inactive persons by sex and place of residence	47
Wykres 4.2. Bierni zawodowo według płci, miejsca zamieszkania i grup wieku	48
Chart 4.2. Economically inactive persons by sex, place of residence and age groups	48
Wykres 4.3. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.	51
Chart 4.3. Economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021	51
Wykres 4.4. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.	52
Chart 4.4. Economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence and reasons for inactivity in 2021	52

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1.1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.	26
Map 1.1. Economic activity of population aged 15 or over in 2021.	26
Mapa 2.1. Odsetek pracujących w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.	31
Map 2.1. Percentage of employed persons aged 15 years or over in 2021	31
Mapa 2.2. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.	34
Map 2.2. Employment rate by place of residence in 2021.	34
Mapa 2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.	37
Map 2.3. Employed persons by employment status in 2021.	37
Mapa 3.1. Stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.	43
Map 3.1. Unemployment rate by sex and place of residence in 2021	43
Mapa 3.2. Stopa bezrobocia w 2021 r.	43
Map 3.2. Unemployment rate in 2021	43
Mapa 4.1. Odsetek biernych zawodowo według płci w 2021 r.	50
Map 4.1. Percentage of economically inactive persons by sex in 2021	50
Mapa 4.2. Bierni zawodowo z powodu emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) w 2021 r.	53
Map 4.2. Economically inactive population due retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in 2021	53
Mapa 4.3. Bierni zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student w 2021 r.	53
Map 4.3. Economically inactive population due to continuing education as a pupil or student in 2021.	53

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
„W tym” Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Pełna nazwa Complete name
NSP	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań National Population and Housing Census
ok.	około approximately
r.	rok year
tys.	tys. thousand
p.proc.	punkt procentowy percentage point

Synteza

Aktywność ekonomiczna ludności

Stan aktywności ekonomicznej według spisu z 2021 r. oraz porównanie z wynikami z 2011 r. pokazują zmiany, jakie nastąpiły w okresie dziesięciu lat na rynku pracy w województwie zachodniopomorskim. Wśród nich należy wymienić znaczne zmniejszenie poziomu bezrobocia, zarówno liczby bezrobotnych, jak i stopy bezrobocia, wzrost liczby pracujących i ich odsetka, a także zmniejszenie odsetka osób biernych zawodowo.

Pracujący

Pracujący jako największa grupa osób w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy województwa zachodniopomorskiego stanowili 54,6% osób w wieku 15 lat lub więcej (wobec 56,8% w Polsce). Według danych spisowych z 2021 r. populacja pracujących liczyła 709 259 osób i była o 12,7% (czyli o 79 860 osób) większa niż w 2011 r. Na rynku pracy liczba pracujących w okresie 10 lat wzrosła zarówno wśród mężczyzn (o 9,6%), jak i wśród kobiet (o 16,5%); w Polsce odpowiednio o 10,8% i 18,0%. W miastach przybyło 9,7% pracujących, a na wsi 19,8% (wobec odpowiednio 12,6% i 16,3% w kraju). Warto zauważyć, że choć tempo ogólnego przyrostu liczby pracujących w Zachodniopomorskiem było niższe niż w kraju (12,7% wobec 14,0%), to liczba pracujących na wsi rosła szybciej.

Wskaźnikiem określającym udział pracujących wśród wszystkich osób w wieku 15 lat lub więcej jest wskaźnik zatrudnienia. Na podstawie jego wartości można porównać poziom zatrudnienia. W 2021 r. we wszystkich grupach wieku (15–24, 25–34, 35–44, 45–54, 55–64 i 65 lat lub więcej, jak również w ekonomicznych grupach wieku), według miejsca zamieszkania i płci wystąpił wzrost zatrudnienia w porównaniu z danymi dla 2011 r. Największy wzrost wskaźnika zatrudnienia w okresie 10 lat odnotowano w grupie wieku 55–64 lata wśród mężczyzn mieszkających na wsi oraz w miastach (o 25,8 p.proc. i o 24,5 p.proc.), a najmniejszy w grupie kobiet mieszkających na wsi w wieku powyżej 65 lat (o 2,9 p.proc.).

Mężczyzn zarówno na wsi, jak i w miastach charakteryzowała wyższa wartość wskaźnika zatrudnienia niż kobiet, co może mieć związek z okresową biernością zawodową kobiet spowodowaną macierzyństwem i opieką nad małym dzieckiem.

Warto zauważyć, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rósł udział pracujących wśród osób w wieku 15 lat lub więcej, czyli wartość wskaźnika zatrudnienia. W miastach wśród pracujących dominowały osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim i policealnym (niemal po 40%), a niespełna 6% deklarowało wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Na wsi 36,2% pracujących osób o ustalonym poziomie wykształcenia wykazało wykształcenie średnie i policealne, 27,2% – zasadnicze zawodowe/branżowe, 25,0% – wyższe, a 11,6% – gimnazjalne lub niższe.

Na podstawie analizy wyników spisu z 2021 r. można zauważyć, że niezależnie od miejsca zamieszkania wśród pracujących kobiet znacznie większy był udział osób posiadających wyższe wykształcenie niż wśród mężczyzn (o 17,5 p.proc. w miastach i o 17,4 p. proc. na wsi).

Charakter wykonywania pracy zarobkowej (w głównym miejscu pracy) klasyfikowany jest w ramach statusu zatrudnienia w trzy podstawowe kategorie: pracownicy najemni, pracujących na własny rachunek (pracodawcy lub niezatrudniający pracowników) oraz pracujący w innym charakterze. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni (81,5%), a ich udział był wyższy niż w kraju o 1,5 p.proc. Udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników wyniósł 12,1% i był o 1,0 p. proc. niższy niż średnio w kraju, natomiast udział pracodawców (pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniają pracowników) stanowił 4,6% i był o 0,3 p. proc. wyższy. Niższy niż w kraju był także udział pracujących w innym charakterze (o 0,8 p. proc.).

W okresie dekady między spisami w województwie zachodniopomorskim nastąpił wzrost liczby pracowników w każdej kategorii statusu zatrudnienia, w tym najemnych – o 13,6%, pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników – o 25,8%, niezatrudniających pracowników – o 0,8% oraz pracujących w innym charakterze – o 43,6%. W kraju liczba pracowników najemnych wzrosła o 17,8%, a pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników – o 26,1%, natomiast liczba pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników zmniejszyła się o 4,6%, a pracujących w innym charakterze – o 1,1%.

Pomiędzy 2011 r. a 2021 r. nastąpił wzrost liczby pracujących niemal we wszystkich powiatach. Najwyższy odnotowano w powiecie polickim (26,8%) oraz pyrzyckim (20,5%), a najniższy – w m. Świnoujście (0,6%). Natomiast w powiecie świdwińskim liczba pracujących zmniejszyła się w skali dziesięciolecia o 0,6%.

Bezrobotni

Liczba bezrobotnych między 2011 r. a 2021 r. zmniejszyła się o 67,0% (w Polsce o 63,9%) do 36 204 osób. Spadek odnotowano zarówno wśród bezrobotnych mężczyzn (o 66,4%), jak i kobiet (o 67,8%) oraz wśród osób zamieszkałych w miastach (o 67,5%) i na wsi (o 66,0%).

Podstawowym miernikiem wielkości bezrobocia jest stopa bezrobocia, która w skali kraju zmniejszyła się o 7,9 p.proc. i w 2021 r. wyniosła 4,1%. Stopa bezrobocia dla województwa zachodniopomorskiego ukształtowała się na nieco wyższym poziomie, tj. 4,9%, przy czym dla mężczyzn wyniosła 5,1%, a dla kobiet – 4,6% (w kraju odpowiednio 4,2% i 4,0%). W miastach analizowany wskaźnik osiągnął wartość 4,6%, tj. o 0,4 p.proc. wyższą niż w kraju, a na wsi – 5,4%, tj. o 1,4 p.proc. wyższą. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r., podobnie jak w kraju, stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim zmniejszyła się, a jej spadek wyniósł 9,9 p. proc., w tym dla mężczyzn – 9,8 p.proc., a dla kobiet – 10,2 p.proc. (w kraju odpowiednio 7,4 p.proc. i 8,5 p.proc.).

Bezrobocie w województwie zachodniopomorskim było zróżnicowane przestrzennie. Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w powiecie białogardzkim (7,6%), a najniższa – w polickim (3,1%). W porównaniu z 2011 r. spadek tego wskaźnika odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym najwyższy w powiecie łobeskim (o 16,0 p. proc.), białogardzkim (o 13,6 p. proc.) i szczecińskim (o 13,4 p.proc.), natomiast najniższy – w m. Świnoujście (o 6,4 p. proc.).

W okresie międzyspisywym odnotowano spadek liczby bezrobotnych w każdej grupie wieku niezależnie od miejsca zamieszkania i płci, a największy dotyczył grupy wieku 15–24 lata (o 80,7%). Dominującą grupą wśród bezrobotnych były osoby z dwóch grup wieku: 25–34 oraz 35–44 lata, które w 2021 r. łącznie stanowiły ponad połowę zbiorowości bezrobotnych (52,0%).

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie zachodniopomorskim ukazała znaczący udział osób o wykształceniu średnim lub policealnym (34,1% wobec 36,8% w kraju). Najniższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym (14,1%; w kraju – 17,4%).

Ponad połowę populacji bezrobotnych w 2021 r. stanowiły osoby bezrobotne długotrwale (51,2% wobec 52,2% w kraju). Odsetek długotrwale bezrobotnych był wyższy w populacji mężczyzn niż wśród kobiet.

Bierni zawodowo

Bierni zawodowo są drugą co do wielkości grupą osób w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy. W marcu 2021 r. populacja osób biernych zawodowo liczyła 553 782 osoby, tj. 42,6% ludności w wieku 15 lat lub więcej (wobec 40,8% w kraju). W tej liczbie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (334 328 osób, tj. 60,4%, przy czym udział kobiet w kraju wyniósł 60,9%), a w według miejsca zamieszkania – mieszkańcy miast (381 809 osób, tj. 68,9%, w kraju – 60,7%).

Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Odsetek biernych zawodowo wśród kobiet i mężczyzn był nieznacznie wyższy niż w kraju (o 1,8 p.proc. i o 1,9 p.proc.) i wyniósł odpowiednio 49,2% oraz 35,4%. Odsetek biernych zawodowo w miastach i na wsi ukształtował się na zbliżonym poziomie i w województwie wyniósł odpowiednio 42,8% i 42,2%, a dla kraju – 41,2% i 40,1%.

Pomiędzy 2011 r. a 2021 r. odsetek biernych zawodowo ogółem zmniejszył się dla województwa o 3,9 p.proc. (dla Polski o 4,1 p.proc.), a spadek ten wystąpił we wszystkich powiatach. Spadek tego odsetka wśród mężczyzn wyniósł 3,4 p.proc., a wśród kobiet – 4,5 p.proc. (w kraju odpowiednio 3,6 p.proc. i 4,6 p.proc.). W miastach zmaleł o 3,6 p.proc., a na wsi o 4,6 p.proc. (w kraju odpowiednio o 4,3 p.proc. i o 3,8 p.proc.).

Podobnie jak w Polsce porównanie grup wyodrębnionych według wieku, płci i miejsca zamieszkania wskazuje na spadek odsetka biernych zawodowo niemal w każdej dziesięcioletniej grupie wieku dla mężczyzn i kobiet oraz na wsi i w miastach. Wyjątek stanowiła grupa wieku powyżej 65 lat, gdzie w województwie zachodniopomorskim największy wzrost odnotowano wśród osób mieszkających w miastach – o 22,2 p.proc. oraz wśród mężczyzn – 19,4 p.proc.

Najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej w końcu marca 2021 r. było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowały 261 033 osoby, tj. 47,1% ogółu biernych zawodowo (wobec 46,1% w kraju) i dotyczyło to głównie najstarszych grup wieku.

Executive summary

Economic activity of the population

The state of economic activity according to the 2021 Census and the comparison with the results of the 2011 Census show the changes that have occurred in the ten-year period on the labour market in the Zachodniopomorskie Voivodship. It is noticeable a significant reduction in the level of unemployment, both the number of unemployed and the unemployment rate, an increase in the number of employed persons and their percentage, as well as a reduction in the percentage of economically inactive persons.

Employed persons

Employed persons, as the largest group of people aged 15 and over with a specified professional status in the labour market of the Zachodniopomorskie Voivodship, accounted for 54.6% of people aged 15 and over (compared to 56.8% in Poland). According to the 2021 Census data, the working population accounted for 709 259 persons and was 12.7% (79 860 persons) higher than in 2011. In the labour market, the number of employed persons in the 10-year period increased among both men (by 9.6%) and women (by 16.5%); in Poland by 10.8% and 18.0%, respectively. There was an increase in the number of employed persons by 9.7% in urban areas and by 19.8% in rural areas (compared to 12.6% and 16.3%, respectively in the country). It is worth to notice that although the overall growth rate of the number of employed persons in the Zachodniopomorskie Voivodship was lower than in the country (12.7% against 14.0%), the number of employed persons in rural areas grew faster.

The employment rate is an indicator of the proportion of people aged 15 and over who are employed. Based on its value, the level of employment can be compared. In 2021, there was an increase in employment in all age groups (15–24, 25–34, 35–44, 45–54, 55–64 and 65 or over, as well as in economic age groups), by place of residence and gender, compared to the data for 2011. The largest increase in the employment rate over the 10-year period was in the 55–64 age group among men living in rural areas and in urban areas (by 25.8 percentage points and by 24.5 percentage points), and the smallest in the group of rural women aged 65 or over (by 2.9 percentage points).

A higher employment rate was recorded among men in both rural and urban areas, than women, which may be related to the temporary occupational passivity of women caused by motherhood and the care of a small child.

It is worth to notice that as the level of education increased, the share of employed persons aged 15 and over, that is the value of the employment rate, increased. In urban areas, people with tertiary, secondary and post-secondary education dominated among the employed persons (almost 40% each), while less than 6% declared that they had lower secondary education or less. In rural areas, 36.2% of employed persons with an specified level of education reported secondary and post-secondary education, 27.2% – basic vocational/professional, 25.0% – tertiary, and 11.6% – lower secondary or lower.

Based on the analysis of the results of the 2021 Census, it can be noted that, irrespective of place of residence, there was a significantly higher proportion of tertiary education among working women than among men (by 17.5 p.p. in urban areas and by 17.4 p.p. in rural areas).

The nature of paid work employment (in the main place of work) is classified by employment status into three main categories: employees, self-employed (employers or non-employers) and working in another capacity. The largest group consisted of employed persons (81.5%) and their share was 1.5 p.p. higher than in the country. The share of self-employed not employing employees was 12.1% and 1.0 p.p. lower than the national average, while the share of employers (self-employed with employees) accounted for 4.6% and was by 0.3 percentage points higher. The share of people working in other type of employment was also lower than the national number (by 0.8 percentage points).

In the Zachodniopomorskie Voivodship during the decade, the number of employees in each category

of employment status increased between the Censuses, including – employed by 13.6%, self-employed employing – employees by 25.8%, and%, non-employing – employees by 0.8% and working in another capacity – by 43.6%. In the country, the number of employed persons increased by 17.8%, and self-employed persons employing – employees by 26.1%, while the number of self-employed non-employing employees decreased by 4.6%, a working in another capacity – by 1.1%.

Between 2011 and 2021, there was an increase in the number of employees in almost all districts. The highest was recorded in the Poviats: Police (by 26.8%) and Pырzyce (by 20.5%), and the lowest in the city of Świnoujście (by 0.6%). In Świdwin Poviast, on the other hand, the number of employees decreased by 0.6% over the decade.

Unemployed persons

The number of unemployed persons between 2011 and 2021 decreased by 67.0% (by 63.9% in Poland) to 36,204 persons. The decrease was recorded both among unemployed men (by 66.4%) and women (by 67.8%) and among inhabitants of urban areas (by 67.5%) and rural areas (by 66.0%).

The basic measure of the unemployment rate is the unemployment rate, which decreased by 7.9 p.p. on a national scale and in 2021 amounted to 4.1%. The unemployment rate for the Zachodniopomorskie Voivodship was at a slightly higher level, i.e. 4.9%, with 5.1% for men and – 4.6% for women (in the country 4.2% and 4.0%, respectively). In urban areas, the analyzed index reached 4.6%, i.e. 0.4 percentage points higher than in the country, and in the rural areas higher by 5.4%, i.e. 1.4 p.p. Compared to the results of the 2011 Census, as in the country, the unemployment rate in the Zachodniopomorskie Voivodship decreased to 9.9 p.p. (among men to 9.8 p.p, and among women – 10.2 p.p. (in the country by 7.4 p.p. and 8.5 p.p., respectively).

Unemployment in the Zachodniopomorskie Voivodship was spatially diverse. The highest unemployment rate occurred in Białogard Poviast (7.6%) and the lowest in Police Poviast (3.1%). Compared to 2011, a decrease in the indicator was recorded in all poviats, with the highest in: Łobez (by 16.0 p.p.), Białogard (by 13.6 p.p.) and Szczecinek (by 13.4 p.p.), while the lowest in the city of Świnoujście (by 6.4 p.p.).

In the inter-census period, there was noted a decrease in the number of unemployed persons in each age group regardless of place of residence and gender, with the largest decrease in the 15–24 age group (by 80.7%). In the total number of unemployed persons dominated two age groups: 25–34 and 35–44, together accounting for more than half of the unemployed population (by 52.0%) in 2021.

The structure of the unemployed persons by level of education in the Zachodniopomorskie Voivodship reveals a significant share of people with secondary or post-secondary education (34.1% compared to 36.8% in the country). The lowest share in the total number of unemployed persons was noted among people with tertiary education (14.1%; in the country – 17.4%).

More than half of the unemployed population in 2021 constituted long-term unemployed persons (51.2% compared to 52.2% in the country). The percentage of long-term unemployment was higher among male than female population.

The economically inactive

The economically inactive are the second largest group of people aged 15 and over with an established labour market status. In March 2021, the economically inactive population comprised 553,782 people, i.e. 42.6% of the population aged 15 and over (compared to 40.8% in the country). Of this number, the vast majority were women (334,328 persons, i.e. 60.4%, against 60.9% for the country) and, by place of residence, urban residents (381,809 persons, i.e. 68.9%, against 60.7% for the country).

Women were more likely to be economically inactive than men. The percentage of economically inactive women and men was slightly higher than in the country (by 1.8 p.p. and by 1.9 p.p., respectively) and amounted to 49.2% and 35.4%. The percentage of economically inactive residents of urban and rural areas was at a similar level and amounted to 42.8% and 42.2% in the Voivodship and in 41.2% and 40.1%, respectively in the country.

Between 2011 and 2021, the percentage of economically inactive persons decreased for the Voivodship by 3.9 p.p. (for Poland by 4.1 p.p.), and the decrease occurred in all poviats. The decrease in this percentage among men accounted for 3.4 p.p., and among women – 4.5 p.p. (in the country by 3.6 p.p. and 4.6 p.p., respectively). In the urban areas the indicator decreased by 3.6 p.p., and in the rural area by 4.6 p.p. (in the country by 4.3 p.p. and by 3.8 p.p., respectively).

The situation was similar as in Poland, the comparison of groups separated by age, gender and place of residence indicate a decrease in the percentage of economically inactive people in almost every ten-year age group for men and women, as well as in rural and urban areas. The exception was the age group over 65 years, where in the Zachodniopomorskie Voivodship the largest increase was recorded among people living in – cities by 22.2 p.p. and among men by 19.4 p.p.

The most significant reason for economic inactivity at the end of March 2021 was the use of a pension or capital income (shares, bonds or from property) - this reason was declared by 261,033 people, i.e. 47.1% of the total economically inactive population (compared to 46.1% in the country), and mainly concerned the oldest age groups.

Rozdział 1

Chapter 1

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of population

Aktywność ekonomiczna ludności jest jednym z ważnych elementów funkcjonowania każdego społeczeństwa i stanowi fundament rozwoju gospodarczego i społecznego. Analiza aktywności ekonomicznej obejmuje charakterystykę trzech kategorii osób: pracujących, bezrobotnych oraz biernych zawodowo.

Pierwszą z tych kategorii stanowią pracujący, którzy wpływają na wzrost produkcji, świadczenie usług, tworzenie innowacji, a także zapewniają podstawy do rozwoju ekonomicznego kraju. Praca pozwala ludziom pozyskiwać środki na zaspokajanie potrzeb zarówno w wymiarze materialnym, jak i niematerialnym przyczyniając się do tworzenia dobrobytu społecznego, mając również swój wymiar etyczny.

Drugą grupę stanowią bezrobotni. Wielkość tej grupy oraz czynniki, jakie powodują pozostawanie w niej, mogą nieść ze sobą negatywnie konsekwencje zarówno indywidualne i rodzinne, jak również społeczne i gospodarcze. Dlatego ważne jest analizowanie przyczyn i różnicowania terytorialnego poziomu bezrobocia.

Bierni zawodowo stanowią trzecią z identyfikowanych kategorii w ramach aktywności ekonomicznej ludności. W skład tej grupy wchodzi zarówno osoby stanowiące potencjał przyszłego rynku pracy (uczący się czy sprawujący opiekę nad małymi dziećmi), zdolne do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy w różnym horyzoncie czasowym, jak i takie, które z różnych przyczyn nie będą już na tym rynku funkcjonowały (duża część emerytów czy osoby niezdolne do pracy z przyczyn zdrowotnych). Szczegółowa analiza poszukujących pracy oraz biernych zawodowo jest ważna z powodu zagrożenia wykluczeniem społecznym osób znajdujących się w tych grupach. Przedstawienie kompleksowego spojrzenia na różne wymiary aktywności ekonomicznej pozwala na dokonanie analiz i daje podstawę do podejmowania decyzji odnoszących się do rynku pracy i polityk społecznych.

1.1. Charakterystyka aktywności ekonomicznej ludności

1.1. Economic activity of the population

Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 r. wykazały, że ludność województwa zachodniopomorskiego w dniu 31 marca 2021 r. liczyła 1 657 716 osób, stanowiąc 4,4% ludności kraju. W porównaniu z poprzednim spisem powszechnym, tj. ze stanem w dniu 31 marca 2011 r. liczba ludności województwa zmniejszyła się o 3,8% (wobec spadku w Polsce o 1,2%), tj. o 65 169 osób. Udział kobiet w ogólnej liczbie ludności utrzymał się na zbliżonym poziomie zarówno w NSP 2021, jak i NSP 2011 i wynosił odpowiednio 51,4% i 51,3%.

Spośród wszystkich spisanych osób badaniu aktywności ekonomicznej podlegały osoby, które ukończyły 15 lat. W 2021 r. były to 1 414 503 osoby (w tym 680 802 mężczyźni i 733 701 kobiet), czyli o 53 110 osób mniej niż w 2011 r. (odpowiednio o 27 811 mężczyzn i 25 299 kobiet). Wyniki NSP 2021 pokazały, że podobnie jak w kraju, największą część populacji w wieku 15 lat lub więcej w województwie stanowiły osoby pracujące – 50,1%, tj. o 7,3 p.proc. więcej niż w 2011 r. (wobec 53,5% w kraju, tj. odpowiednio o 7,4 p.proc. więcej). Pomiędzy latami 2011 i 2021 nastąpił spadek udziału bezrobotnych o 4,9 p.proc. do 2,6% oraz biernych zawodowo o 4,6 p.proc. do 39,2% (w kraju odnotowano spadek odpowiednio o 4,0 p.proc. i 4,2 p.proc.). Bieżąca aktywność ekonomiczna w ramach powyższych klas nie została ustalona dla 8,1% wszystkich uczestniczących w spisie w 2021 r. osób w wieku 15 lat lub więcej oraz dla 5,8% w 2011 r.

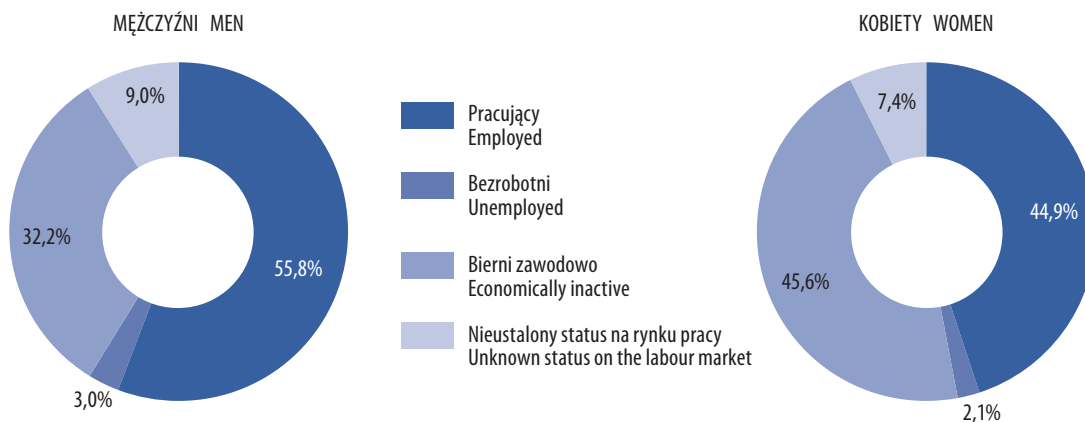
Tablica 1.1. Ludność aktywna ekonomicznie
Table 1.1. Economic activity of the population

Status ekonomiczny Economic activity status	2011		2021	
	w tys. in thousands	w % in %	w tys. in thousands	w % in %
Ogółem Total	1467,6	100,0	1414,5	100,0
Pracujący Employed	629,4	42,9	709,3	50,1
Bezrobotni Unemployed	109,7	7,5	36,2	2,6
Bierni zawodowo Economically inactive persons	643,1	43,8	553,8	39,2
Nieustalony status Unknown status employess	85,4	5,8	115,3	8,1

Wyniki spisu z 2021 r. pokazały zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej pomiędzy kobietami a mężczyznami. Większy był odsetek pracujących mężczyzn (o 10,9 p.proc.) oraz mężczyzn mających status osób bezrobotnych (o 0,9 p.proc.) niż miało to miejsce w przypadku kobiet. Biernych zawodowo było mniej wśród mężczyzn (o 13,4 p.proc.), a odsetek osób o nieustalonym statusie aktywności był niższy w grupie kobiet.

Wśród najważniejszych zmian, jakie nastąpiły między rokiem 2011 a 2021, należy wskazać wzrost odsetka pracujących (mężczyzn o 6,9 p.proc., a kobiet o 7,6 p.proc.) oraz spadek udziału bezrobotnych (o 5,6 p.proc. wśród mężczyzn i 4,4 p.proc. wśród kobiet). Warto podkreślić, że w kraju spadek udziału bezrobotnych kobiet oraz mężczyzn był niższy niż w Zachodniopomorskiem (odpowiednio o 3,7 p.proc. i 4,3 p.proc.). Udział biernych zawodowo w strukturze aktywności ekonomicznej ludności według płci był niższy w 2021 r. niż w 2011 r. i wyniósł 32,2% wśród mężczyzn (spadek o 4,3 p.proc.) i 45,6% wśród kobiet (spadek o 5,1 p.proc.); w Polsce spadek wyniósł odpowiednio 3,8 p.proc. i 4,5 p.proc. W 2011 r. do żadnej z grup aktywności ekonomicznej nie sklasyfikowano 6,0% badanych mężczyzn oraz 5,6% kobiet, a w spisie z 2021 r. odpowiednio 9,0% i 7,4%.

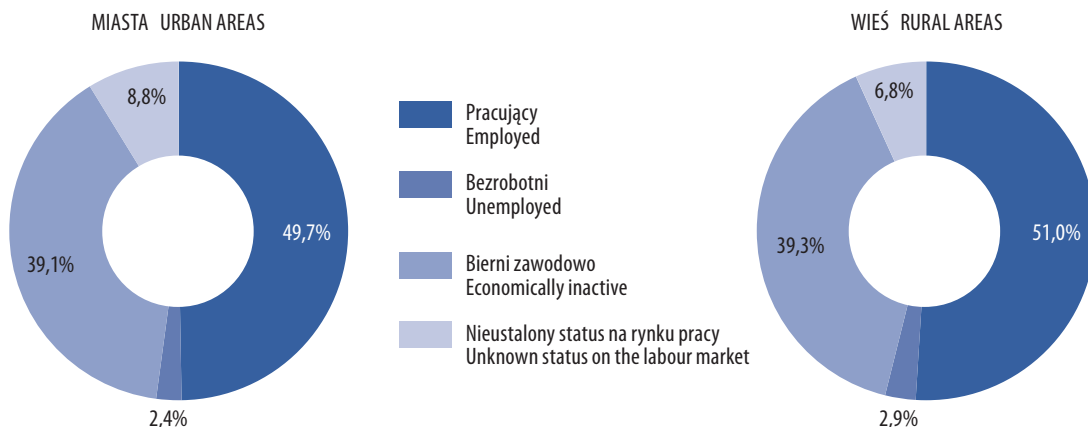
Wykres 1.1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci w 2021 r.
Chart 1.1. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex in 2021

Narodowy spis powszechny z 2021 r. wykazał, że poziom aktywności ekonomicznej ludności województwa zachodniopomorskiego różnił się w zależności od miejsca zamieszkania. Wyższe odsetki zarówno osób pracujących, bezrobotnych, jak i biernych zawodowo odnotowano wśród mieszkających na wsi niż w miastach (odpowiednio o 1,3 p.proc., 0,5 p.proc. i 0,2 p.proc.). W kraju udział pracujących również wyższy był wśród mieszkających na wsi niż w miastach (o ponad 2 p.proc.), nieznacznie niższy był odsetek biernych zawodowo na wsi w porównaniu z miastami (o 0,2 p.proc.), a odsetek bezrobotnych w obu lokalizacjach był na tym samym poziomie (tj. 2,3%). Analizowane dane pokazały także, że trudniej było ustalić status aktywności osób zamieszkujących w miastach niż na wsi. Odsetek osób, dla których nie ustalono statusu zatrudnienia w miastach wyniósł 8,8%, a na wsi 6,8%.

W okresie od 2011 r. do 2021 r. nastąpił wzrost odsetka pracujących w miastach i na wsi (odpowiednio o 6,5 p.proc. i o 8,9 p.proc.) oraz spadek odsetka bezrobotnych (odpowiednio o 4,6 p.proc. i o 5,6 p.proc.) i odsetka osób biernych zawodowo (odpowiednio o 4,4 p.proc. i o 5,2 p.proc.). Warto zauważyć, że w województwie zachodniopomorskim powyższe zmiany zachodzące w okresie międzypisowym miały silniejsze tendencje na wsi niż w miastach, natomiast w Polsce – odwrotnie (udział osób pracujących w miastach wzrósł o 7,5 p. proc, na wsi – o 7,3 p.proc., bezrobotnych spadł odpowiednio o 4,1 p.proc. i o 3,8 p.proc, a biernych zawodowo spadł o 4,5 p.proc. i o 3,6 p.proc.). W 2021 r. zarówno w miastach, jak i na wsi odnotowano wyższe niż w 2011 r. odsetki osób niesklasyfikowanych do żadnej z powyższych grup.

Wykres 1.2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania w 2021 r.
Chart 1.2. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence in 2021

Analiza struktury aktywności ekonomicznej ludności w 2021 r. wykazała, że największy odsetek osób pracujących spośród mieszkańców w wieku 15 lat lub więcej w danym powiecie odnotowano w powiecie polickim (57,8%), a najniższy – w świdwińskim (44,5%). Najniższy odsetek bezrobotnych charakteryzował powiat policki (1,8%), a najwyższy – powiat białogardzki (3,9%). Biernych zawodowo najmniej było wśród mieszkańców powiatu polickiego (33,1%), a najwięcej – świdwińskiego (44,7%).

Przy obliczaniu współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia oraz stopy bezrobocia w dalszej części publikacji nie uwzględniono osób o nieustalonym statusie na rynku pracy. Oznacza to, że do dalszych analiz włączone zostały tylko osoby, co do których uzyskano jednoznaczną informację dotyczącą posiadania przez nie jednego ze statusów na rynku pracy: pracujący, bezrobotny, bierny zawodowo. Te trzy grupy zostały w publikacji przeanalizowane w ramach aktywności ekonomicznej ludności.

Udział osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej w stosunku do ogólnej liczby ludności z ustalonym statusem aktywności ekonomicznej wzrósł z 53,5% w 2011 r. do 57,4% w 2021 r. (wobec odpowiednio w kraju z 55,1% do 59,2%). Oznacza to, że większość populacji województwa w 2021 r. miała status osoby pracującej bądź aktywnie poszukującej pracy. Wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 45,5% w 2011 r. do 54,6% w 2021 r. (w kraju – z 48,5% do 56,8%), a stopa bezrobocia w analogicznym okresie spadła z 14,8% do 4,9% (w kraju – z 12,0% do 4,1%).

1.2. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

1.2. Economic activity of the population by place of residence, sex and age groups

Wskaźnikiem charakteryzującym aktywność ekonomiczną ludności i pozwalającym ocenić zasoby podaży pracy jest współczynnik aktywności zawodowej. Opisuje on procentowy udział wśród osób w wieku 15 lat lub więcej, które są aktywne zawodowo, czyli sklasyfikowane jako pracujący albo bezrobotni.

W 2021 r. współczynnik aktywności zawodowej był nieco wyższy na wsi niż w miastach (odpowiednio 57,8% i 57,2%, w kraju – 59,9% i 58,8%). Wśród mężczyzn wyższy wskaźnik również odnotowano na wsi (65,5% wobec 64,2% w miastach, w Polsce odpowiednio 67,3% i 65,9%). Natomiast wśród kobiet współczynnik aktywności zawodowej był o 0,9 p.proc. wyższy w miastach niż na wsi (w kraju na podobnym poziomie w miastach i na wsi – niemal 53%). Warto zauważyć, że współczynnik aktywności zawodowej kobiet w 2021 r. był na poziomie o kilkanaście p.proc. niższym niż w przypadku mężczyzn (w miastach – o 13,1 p.proc., na wsi – o 15,3 p.proc.).

Współczynnik aktywności zawodowej w 2021 r. w porównaniu z danymi ze spisu z 2011 r. wzrósł wśród kobiet zarówno w miastach, jak i na wsi (o 3,8 p.proc. i o 6,2 p.proc.), natomiast wśród mężczyzn zwiększył się w miastach o 3,6 p.proc., a na wsi o 3,2 p.proc.

Tablica 1.2. Współczynnik aktywności zawodowej według płci i miejsca zamieszkania

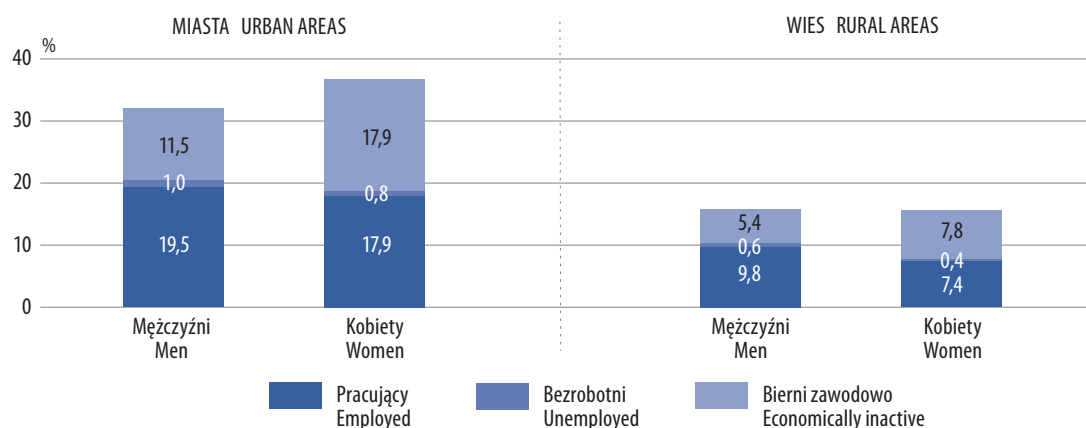
Table 1.2. Activity rate by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasta Urban areas	53,6	57,2	60,6	64,2	47,3	51,1
Wieś Rural areas	53,2	57,8	62,3	65,5	44,0	50,2

Analiza struktury aktywności ekonomicznej mieszkańców miast i wsi według płci dla województwa pokazała, że w 2021 r. największy udział w całości ludności aktywnej ekonomicznie mieli mężczyźni pracujący i mieszkający w miastach (19,5%, tj. o 2,0 p.proc. wyższy niż średnio w kraju). Znaczne udziały odnotowano także wśród pracujących i biernych zawodowo kobiet mieszkających również w miastach (po 17,9% wobec 16,3% i 15,3% w kraju). Należy jednak pamiętać, że niemal 70% populacji województwa to mieszkańcy miast. W przypadku osób bezrobotnych większy udział był wśród mieszkańców miast (1,8%) niż wsi (1,0%), podobnie jak wśród osób biernych zawodowo (odpowiednio 29,4% i 13,2%).

Wykres 1.3. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.

Chart 1.3. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and sex in 2021

Współczynnik aktywności zawodowej dla obu płci wzrósł we wszystkich grupach wieku między 2011 r. a 2021 r. i był wyższy wśród mężczyzn niż kobiet. Najmniejsza różnica współczynnika aktywności zawodowej między kobietami a mężczyznami w 2021 r. wystąpiła w grupie wieku 45–54 lata (2,5 p.proc.), natomiast największy wzrost wartości analizowanego współczynnika w okresie 10 lat wystąpił zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn w wieku 55–64 lata (odpowiednio o 18,6 p.proc. i 21,9 p.proc.), co może wskazywać na rosnącą aktywność zawodową osób w wieku przedemerytalnym. Aktywność zawodowa mężczyzn w wieku 65 lat i więcej była ponad dwukrotnie wyższa niż wśród kobiet w tej kategorii wiekowej (w 2011 r. różnica była niemal trzykrotna).

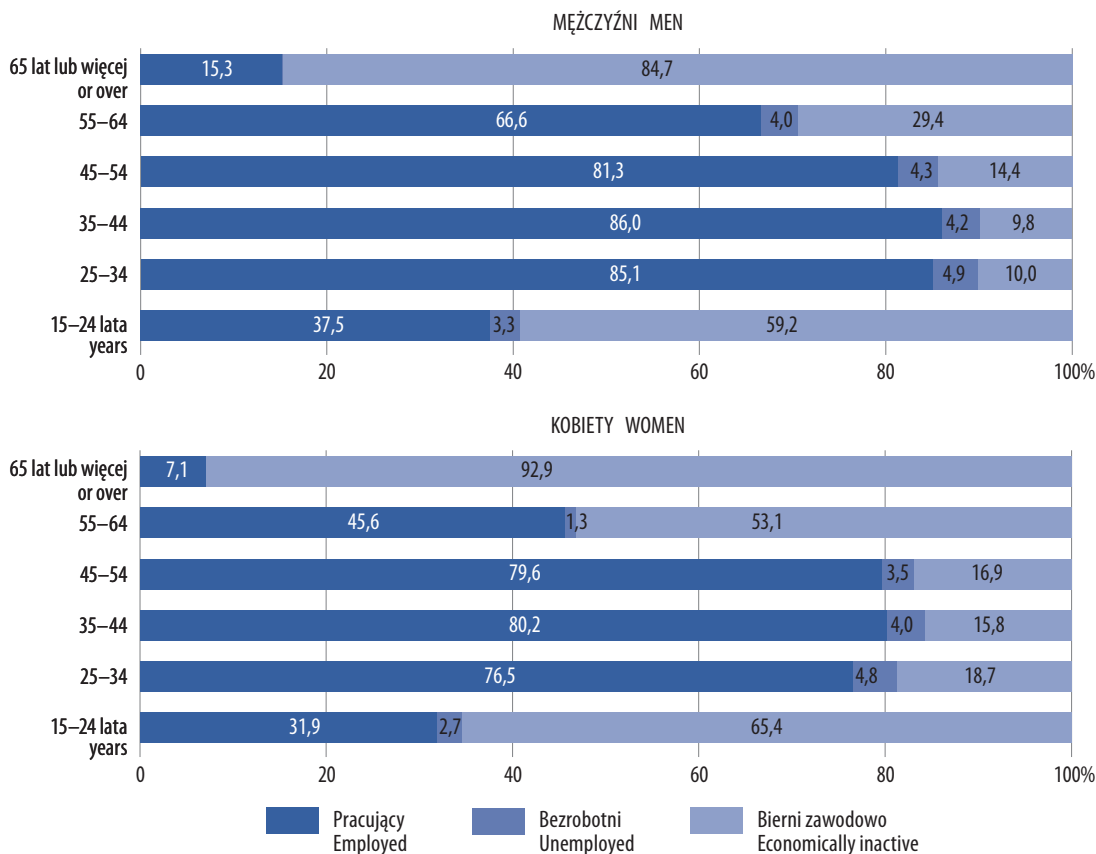
Tablica 1.3. Współczynnik aktywności zawodowej według wieku i płci

Table 1.3. Activity rate by age and sex

Płeć Sex		Wiek (w latach) Age (in years)					
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
		w % in %					
Mężczyźni Men	2011	38,6	87,6	86,5	78,4	48,7	7,1
	2021	40,7	90,0	90,1	85,6	70,6	15,3
Kobiety Women	2011	28,9	74,3	78,7	72,2	28,3	2,4
	2021	34,6	81,3	84,2	83,1	46,9	7,1

Wykres 1.4. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według płci i grup wieku w 2021 r.

Chart 1.4. Economic activity of the population aged 15 years or over by sex and age groups in 2021

Przeprowadzona analiza struktury aktywności ekonomicznej według wieku pozwala stwierdzić, że odsetek mężczyzn pracujących w 2021 r. był wyższy niż kobiet we wszystkich grupach wieku. Największa różnica wystąpiła w grupie wieku 55–64 lata i wyniosła 23,7 p.proc. (wobec 23,2 p.proc. w kraju). Spośród wszystkich osób z określonym statusem aktywności ekonomicznej największy odsetek pracujących mężczyzn i kobiet odnotowano w grupie wieku 35–44 lata. W 2021 r. udział osób bezrobotnych we wszystkich kategoriach wieku zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn nie przekroczył 4,9% (w Polsce jego poziom nie przekroczył 4,2%). Najwyższy był w grupie wieku 25–34 lata, a w kolejnych grupach wiekowych zmniejszał się zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. W grupie wieku 55–64 lata udział bezrobotnych mężczyzn był trzykrotnie wyższy niż kobiet.

Dane zawarte w tablicy 1.4. pokazują, że kobiety charakteryzował niższy współczynnik aktywności zawodowej niż mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym zarówno w 2011 r., jak i 2021 r. Dysproporcja pomiędzy mężczyznami a kobietami w poziomie aktywności zawodowej wzrosła w wieku przedprodukcyjnym (z 0,4 p.proc. w 2011 r. do 2,8 p.proc. w 2021 r.) oraz poprodukcyjnym (z 1,2 p.proc. do 2,6 p.proc.), natomiast zmniejszyła się w wieku produkcyjnym (z 7,4 p.proc. do 3,9 p.proc.). Nadal utrzymuje się, choć na niższym poziomie, duża różnica aktywności zawodowej kobiet i mężczyzn w wieku mobilnym (7,2 p.proc. wobec 11,2 p.proc. w 2011 r.). Oczywiście wpływ na tę różnicę ma bierność zawodowa kobiet związana z macierzyństwem, z którym wiąże się także koncentracja na pracy niezarobkowej w okresie narodzin dziecka oraz korzystanie z urlopów macierzyńskiego i wychowawczego. Analiza ukazała także wzrost aktywności zawodowej, jaki wystąpił pomiędzy latami 2011 a 2021 w grupie mężczyzn i kobiet znajdujących się w wieku produkcyjnym niemobilnym (odpowiednio o 14,6 p.proc. i 18,7 p.proc.).

W okresie dziesięciu lat we wszystkich grupach ekonomicznych wieku dla obu płci nastąpił wzrost aktywności zawodowej, przy czym silniejszy w przypadku kobiet. Najniższy poziom aktywności zawodowej, co oczywiste w związku z obowiązkiem szkolnym, wystąpił w grupie przedprodukcyjnej, ale należy zauważyć, że pomimo utrzymywania się niskiego poziomu aktywności zawodowej w tej grupie wśród obu płci w okresie od 2011 r. do 2021 r. nastąpił silny wzrost odsetka osób aktywnych zawodowo. Oznacza to, że więcej młodych osób przed wejściem w wiek produkcyjny jest już aktywnych zawodowo.

Tablica 1.4. Współczynnik aktywności zawodowej według ekonomicznych grup wieku i płci

Table 1.4. Activity rate by economic age groups and sex

Płeć Sex		Przedprodukcyjny (15–17 lat) Pre-working (15–17 years)	Produkcyjny (18–59/64 lata) Working (18–59/64 years)			Poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) Post-working (60/65 years or over)
			razem total	mobilny (18–44 lata) mobile (18–44 years)	niemobilny (45–59/64 lata) non-mobile (45–59/64 years)	
		w % in %				
Mężczyźni Men	2011	1,9	71,9	78,3	63,4	7,1
	2021	9,5	81,0	83,2	78,0	15,3
Kobiety Women	2011	1,5	64,5	67,1	60,3	5,9
	2021	6,7	77,1	76,0	79,0	12,7

Współczynnik aktywności zawodowej między 2011 r. a 2021 r. wzrósł we wszystkich grupach wieku oraz zarówno w miastach, jak i na wsi. Największy wzrost wartości tego współczynnika zaobserwowano w grupie wieku 55–64 lata i był on wyższy wśród mieszkańców miast (o 20,7 p.proc.) niż wśród mieszkańców wsi (o 19,4 p.proc.). Jednakże analizując dynamikę zmian można zauważyć, że przyrost względny wartości współczynnika był największy wśród mieszkańców miast w grupie wieku 65 lat lub więcej – ponad dwukrotny. Niemal równie wysoki wzrost w tej grupie wiekowej odnotowano wśród mieszkańców wsi. Dane te wskazują na tendencję do zwiększania aktywności zawodowej w okresie przedemerytalnym, zarówno na wsi, jak i w miastach oraz przedłużania aktywności zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego. Aktywność zawodowa wśród osób w wieku 15–24 lata była wyższa na wsi niż w miastach zarówno w 2011 r., jak i w 2021 r.

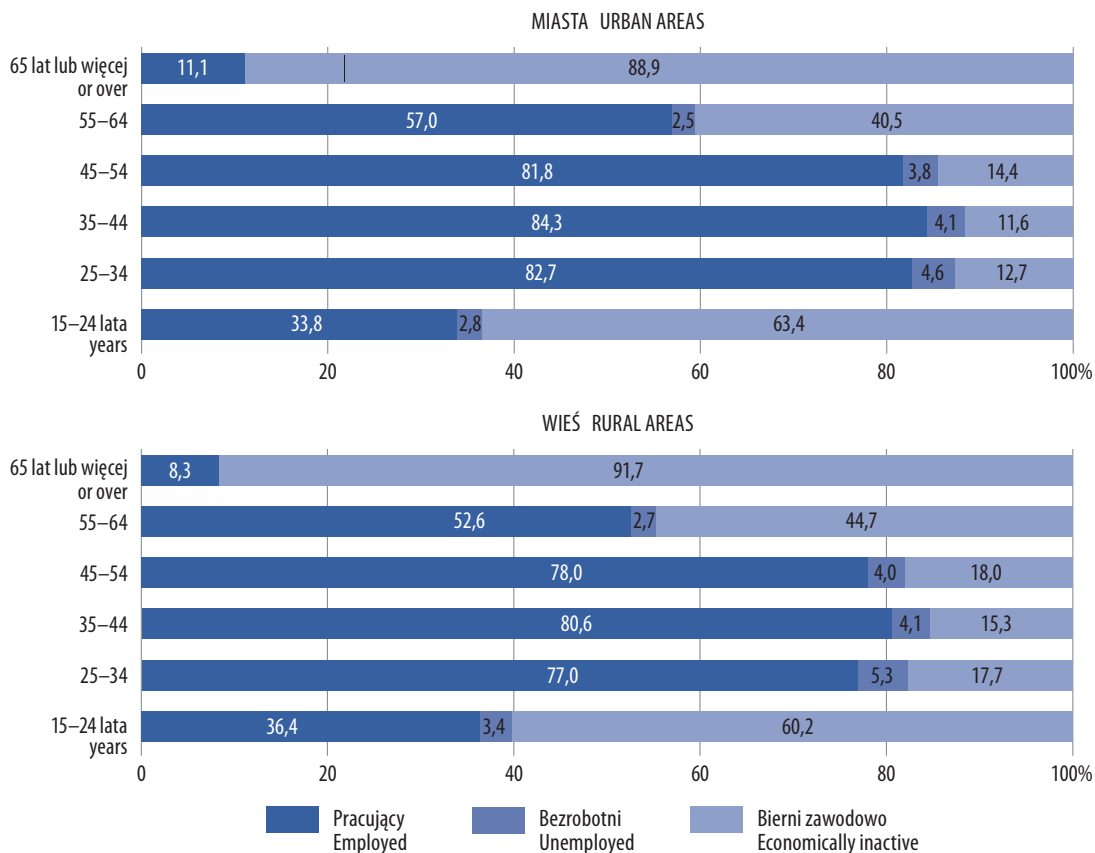
Tablica 1.5. Współczynnik aktywności zawodowej według wieku i miejsca zamieszkania
 Table 1.5. Activity rate by age and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence		Wiek (w latach) Age (in years)					
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
		w % in %					
Miasta Urban areas	2011	32,5	82,9	83,9	76,8	38,8	4,4
	2021	36,6	87,3	88,4	85,6	59,5	11,1
Wieś Rural areas	2011	36,1	77,2	80,2	72,1	35,9	3,4
	2021	39,8	82,3	84,7	82,0	55,3	8,3

Na podstawie struktury aktywności ekonomicznej ludności według miejsca zamieszkania i wieku w 2021 r., można zauważyć, że odsetek osób pracujących był wyższy w miastach niż na wsi w niemal wszystkich analizowanych grupach wieku. Największą różnicę odnotowano w grupie wieku 25–34 lata (5,7 p.proc.) oraz w grupie wieku 55–64 lata (4,4 p.proc.). Wyjątek stanowiła grupa wieku 15–24 lata, gdzie odsetek osób pracujących w miastach był niższy niż na wsi o 2,6 p.proc. Odwrotna sytuacja miała miejsce w przypadku osób biernych zawodowo. Na obszarach wiejskich, z wyłączeniem grupy wieku 15–24 lata, w 2021 r. odsetek biernych zawodowo był nieznacznie wyższy niż w miastach, a największa różnica (o 5,0 p.proc.) wystąpiła w grupie osób w wieku 25–34 lata.

Wykres 1.5. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i grup wieku w 2021 r.

Chart 1.5. Economic activity of the population aged 15 years or over by place of residence and age groups in 2021

W okresie między 2011 r. a 2021 r. nastąpił wzrost wartości współczynnika aktywności zawodowej zarówno w mieście, jak i na wsi, a także we wszystkich ekonomicznych grupach wieku. W mieście wzrosty wartości współczynników były większe niż na wsi (z wyjątkiem grupy osób w wieku przedprodukcyjnym), a największy wystąpił w miastach w grupie osób w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 17,0 p.proc.).

Tablica 1.6. Współczynnik aktywności zawodowej według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania

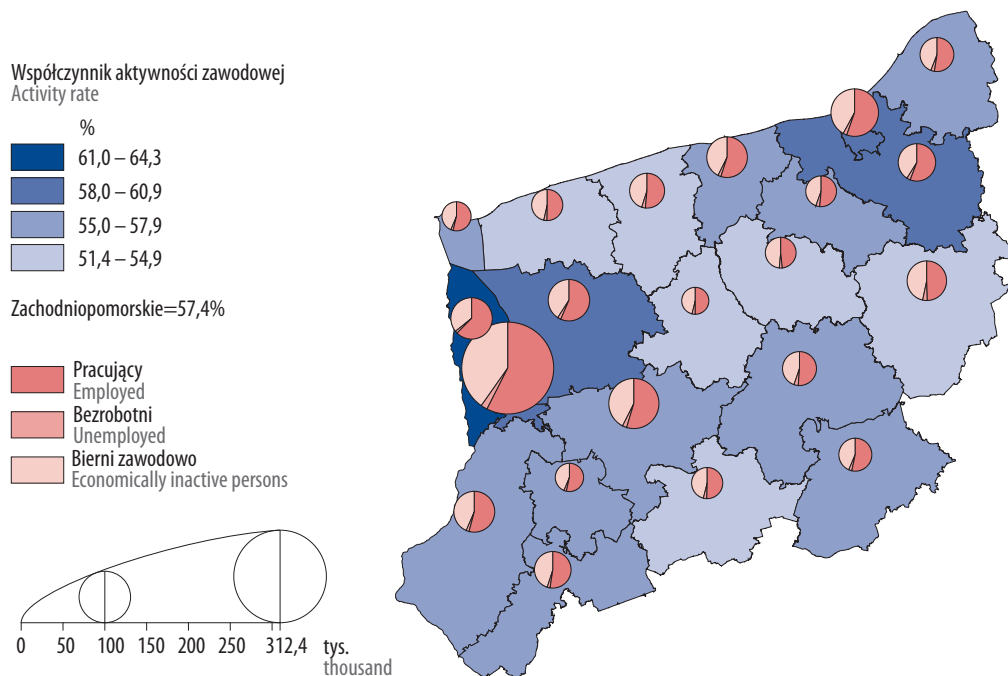
Table 1.6. Activity rate by economic age groups and place of residence

Płeć Sex		Przedprodukcyjny (15–17 lat) Pre-working (15–17 years)	Produkcyjny (18–59/64 lata) Working (18–59/64 years)			Poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) Post-working (60/65 years or over)
			razem total	mobilny (18–44 lata) mobile (18–44 years)	niemobilny (45–59/64 lata) non-mobile (45–59/64 years)	
		w % in %				
Miasta Urban areas	2011	1,6	69,3	73,8	62,9	6,7
	2021	6,6	80,5	80,9	79,9	14,5
Wieś Rural areas	2011	1,8	66,6	70,8	60,0	5,0
	2021	10,7	76,5	77,1	75,6	11,0

W 2021 r. współczynnik aktywności ekonomicznej pod względem przekroju terytorialnego wahał się od 51,4% w powiecie świdwińskim do 64,3% w powiecie polickim. W porównaniu z 2011 r. wzrost tego wskaźnika odnotowano w 20 powiatach, przy czym największy wystąpił w powiecie pyrzyckim (o 7,9 p.proc.) i m. Szczecin (o 5,6 p.proc.), natomiast w powiatach: sławieńskim, choszczeńskim, kamieńskim, stargardzkim i gryfińskim był wyższy niż średnio w województwie, tj. niż 3,9 p.proc. Wyjątek stanowi powiat świdwiński, w którym udział osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat lub więcej w stosunku do ogólnej liczby ludności zmniejszył się o 2,2 p.proc.

Mapa 1.1. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej w 2021 r.

Map 1.1. Economic activity of population aged 15 or over in 2021

Większy wzrost aktywności charakteryzował kobiety niż mężczyzn (4,5 p.proc. wobec 3,4 p.proc.). Największy wzrost aktywności zawodowej wśród kobiet oraz mężczyzn miał miejsce w powiecie pyrzyckim (odpowiednio o 8,9 p.proc. i o 7,1 p.proc.), a najmniejszy – w m. Świnoujście (dla kobiet – o 2,0 p.proc., dla mężczyzn – o 0,4 p.proc.). Wzrost był większy wśród mieszkańców wsi niż wśród mieszkańców miast (odpowiednio o 4,6 p.proc. i o 3,6 p.proc.), przy czym w kraju zanotowano odwrotną tendencję (w miastach odnotowano wzrost o 4,3 p.proc., a na wsi o 3,8 p.proc.). Największy wzrost wartości współczynnika w miastach wystąpił w powiecie pyrzyckim (o 12,1 p.proc.), a na wsi – w powiecie stargardzkim (o 7,3 p.proc.). Najmniejszy wzrost aktywności zawodowej na wsi odnotowano w powiatach myśliborskim i drawskim (po 2,9 p.proc.), a w miastach – w powiecie białogardzkim (o 0,9 p.proc.).

1.3. Aktywność ekonomiczna ludności według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

1.3. Economic activity of population by place of residence, sex and level of education

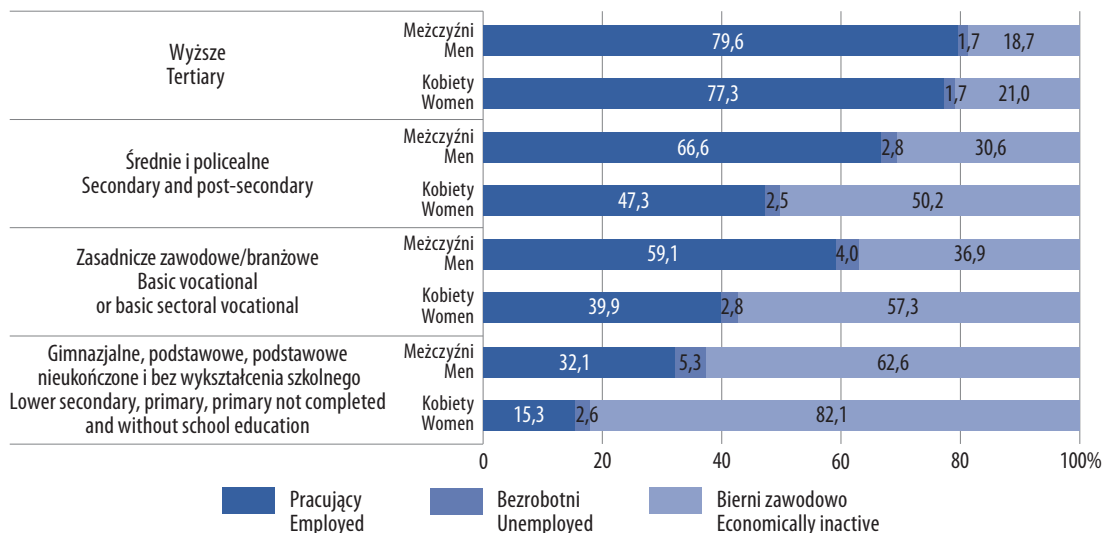
Dane spisowe z 2021 r. wskazują na zróżnicowanie struktury aktywności ekonomicznej ludności związane również z poziomem wykształcenia.

W 2021 r. osoby z wyższym wykształceniem charakteryzowały się najwyższym współczynnikiem aktywności zawodowej, który kształtował się na poziomie 79,9%, tj. o 3,0 p.proc. wyższym niż w 2011 r. Wśród osób z wykształceniem policealnym lub średnim wartość tego współczynnika wyniosła 58,7% (wobec 58,0% w 2011 r.), zasadniczym zawodowym/branżowym – 55,1% (wobec 62,3%), a gimnazjalnym, podstawowym, podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego – 26,9% (wobec 22,9%). Wraz ze spadkiem poziomu wykształcenia następował spadek współczynnika aktywności zawodowej, co potwierdza bardzo silny wpływ poziomu wykształcenia na aktywność ekonomiczną ludności. Warto zauważyć, że tylko wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym aktywność zawodowa w okresie dziesięciu lat zmniejszyła się, co może się wiązać ze starzeniem się społeczeństwa oraz negatywnymi skutkami długoletniej pracy fizycznej, a także mniejszą gotowością do zmiany wykonywanego zawodu w porównaniu z osobami o wyższym poziomie wykształcenia.

Wraz z poziomem wykształcenia, zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, rośnie udział osób pracujących, a obniża się udział biernych zawodowo. Natomiast udział osób bezrobotnych wzrasta wraz z obniżaniem się poziomu wykształcenia, przy czym zwiększa się dysproporcja pomiędzy kobietami i mężczyznami.

Wykres 1.6. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.

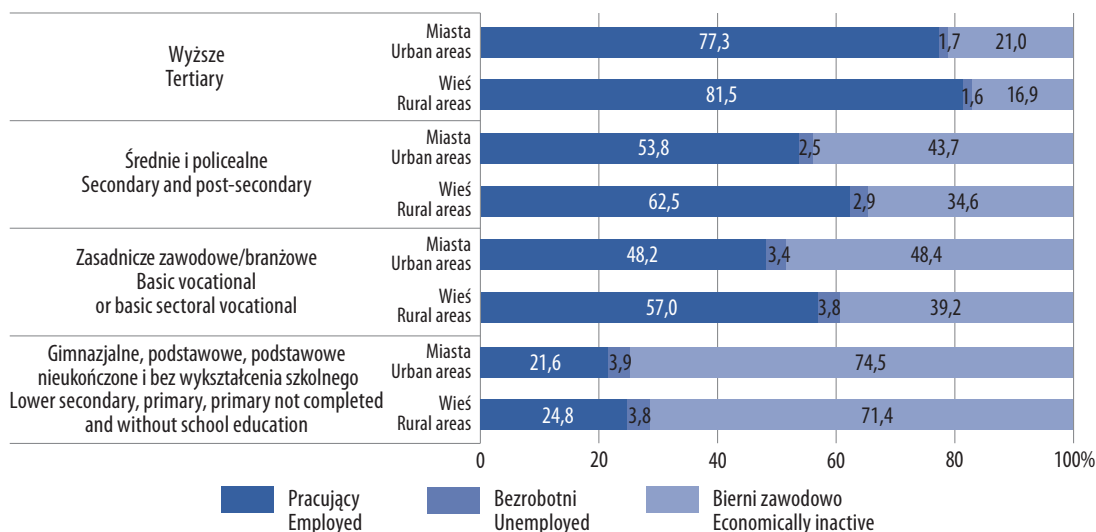
Chart 1.6. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and sex in 2021

Dane spisowe z 2021 r. pokazały, że im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy odsetek pracujących i niższy odsetek biernych zawodowo zarówno na wsi, jak i w mieście. Różnice w statusie aktywności ekonomicznej między zamieszkującymi w miastach, a na wsi widoczne są dla każdego z poziomów wykształcenia. Warto zauważyć, że w 2021 r. większy był odsetek pracujących z wykształceniem wyższym na wsi niż w mieście, a wśród biernych zawodowo – odwrotnie. W mieście odnotowano wyższy udział osób bezrobotnych niż na wsi wśród osób mających wykształcenie wyższe oraz gimnazjalne lub niższe. Odsetek bezrobotnych z wykształceniem wyższym zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi był najniższy.

Wykres 1.7. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat lub więcej według poziomu wykształcenia i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 1.7. Economic activity of the population aged 15 years or over by level of education and place of residence in 2021

1.4. Aktywność ekonomiczna ludności według grup wieku i poziomu wykształcenia

1.4. Economic activity of the population by age groups and level of education

Na podstawie spisu z 2021 r. można stwierdzić, że dla wszystkich grup wieku od 25 roku życia poziom aktywności zawodowej powiązany jest z poziomem wykształcenia. Im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższy poziom aktywności zawodowej. W grupie wieku 15–24 lata najwyższą aktywność zawodową miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a najniższą, tak jak w pozostałych grupach wieku, osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Najwyższa wartość współczynnika aktywności zawodowej wystąpiła wśród osób z wykształceniem wyższym w grupach wieku 35–44 lata (93,7%) oraz 45–54 lata (93,5%), a najniższa wśród osób w wieku co najmniej 65 lat z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. Ponadto, w grupie wieku 15–24 lata wartość współczynnika aktywności była znacznie niższa niż w pozostałych grupach wieku, co można uzasadnić kontynuowaniem nauki przez znaczną część osób w grupie wieku poniżej 24 roku życia.

Tablica 1.7. Współczynnik aktywności zawodowej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
 Table 1.7. Activity rate by age groups and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
	w % in %					
Wyższe Tertiary	63,1	92,3	93,7	93,5	74,1	21,7
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	49,4	84,7	86,5	84,8	58,6	11,7
Zasadnicze zawodowe/ branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	76,4	81,1	82,7	81,2	56,2	9,8
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nie- ukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not com- pleted and without school education	17,4	67,4	66,8	66,7	40,0	3,6

Rozdział 2

Chapter 2

Pracujący

Employed persons

Poniżej przedstawiona została analiza populacji pracujących w województwie zachodniopomorskim według płci, wieku, miejsca zamieszkania, wykształcenia czy wykonywanego zawodu. Kompleksowa analiza charakterystyki pracujących dostarcza istotnych informacji, które mogą wspomóc prowadzenie skutecznej polityki, stymulującej aktywność zawodową ludności.

2.1. Pracujący według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

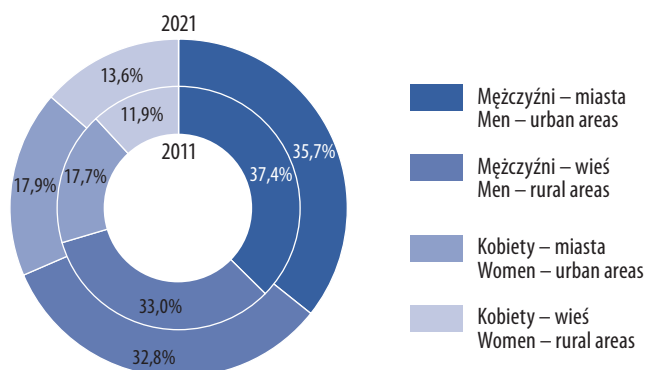
2.1. Employed persons by place of residence, sex and age groups

W Zachodniopomorskiem, według danych spisowych, liczba pracujących w 2021 r. wyniosła 709 259 osób (4,1% ogółu pracujących w Polsce) i była wyższa o 79 860 osób, tj. o 12,7% niż w 2011 r. (wobec wzrostu o 14,0% w kraju). Na rynku pracy w okresie dekady liczba pracujących mężczyzn wzrosła o 33 227 osób, tj. o 9,6% (wobec wzrostu w kraju o 10,8%), a liczba kobiet była wyższa o 46 633 osoby, tj. o 16,5% (wobec wzrostu o 18,0% w kraju). Analiza według miejsca zamieszkania pokazała, że w mieście przybyło 9,7% pracujących (z 443 226 osób w 2011 r. do 486 176 osób w 2021 r.), a na wsi – 19,8% (wzrost z 186 173 osób w 2011 r. do 223 083 osób w 2021 r.). Warto zauważyć, że w Polsce wyższy wzrost odnotowano wśród pracujących mieszkańców miast (12,6%) niż wsi (16,3%).

Pomimo wzrostu liczby pracujących struktura według miejsca zamieszkania i płci między 2011 r. a 2021 r. nie zmieniła się znacząco. W miastach zmniejszył się odsetek pracujących zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, a na wsi – wzrósł (w kraju w miastach i na wsi zmniejszył się odsetek pracujących mężczyzn, a kobiet – wzrósł). Jednak wzrosty te i spadki nie były duże.

Wykres 2.1. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i płci w 2011 r. i 2021 r.

Chart 2.1. Employed persons aged 15 years or over by place of residence and sex in 2011 and 2021

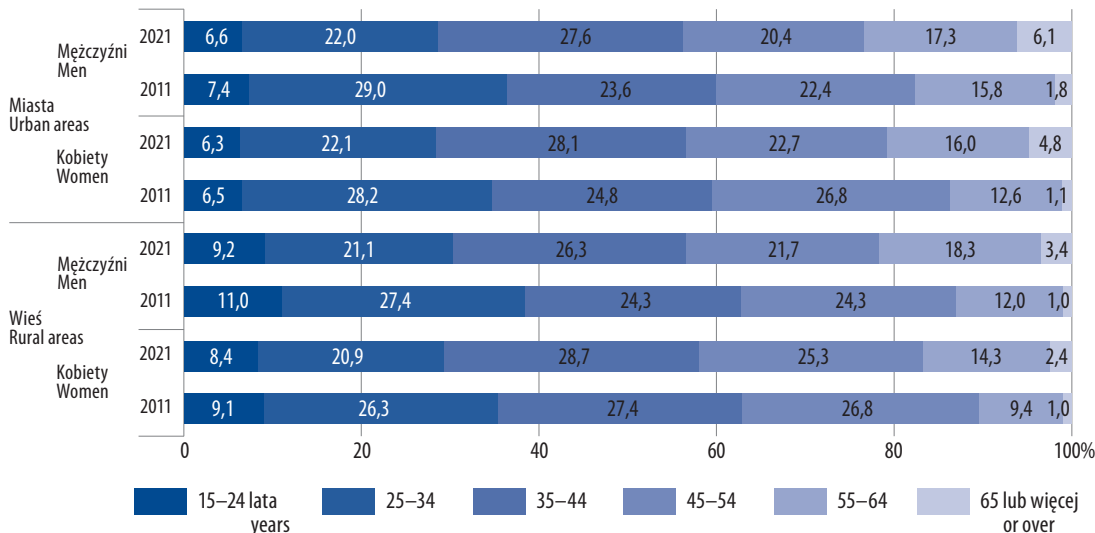

W 2011 r. wśród pracujących dominowały osoby z grupy wieku 25–34 lata (z wyjątkiem kobiet mieszkających na wsi, wśród których niemal 30% było w wieku 35–44 lata). Natomiast w 2021 r. najwyższe odsetki pracujących zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn mieszkających w miastach i na wsi odnotowano już tylko w starszej grupie wieku, tj. 35–44 lata.

W strukturze pracujących według grup wieku w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. największy spadek udziału pracujących odnotowano w grupie wieku 25–34 lata dla obu płci, zarówno w miastach, jak i na wsi. Spadek

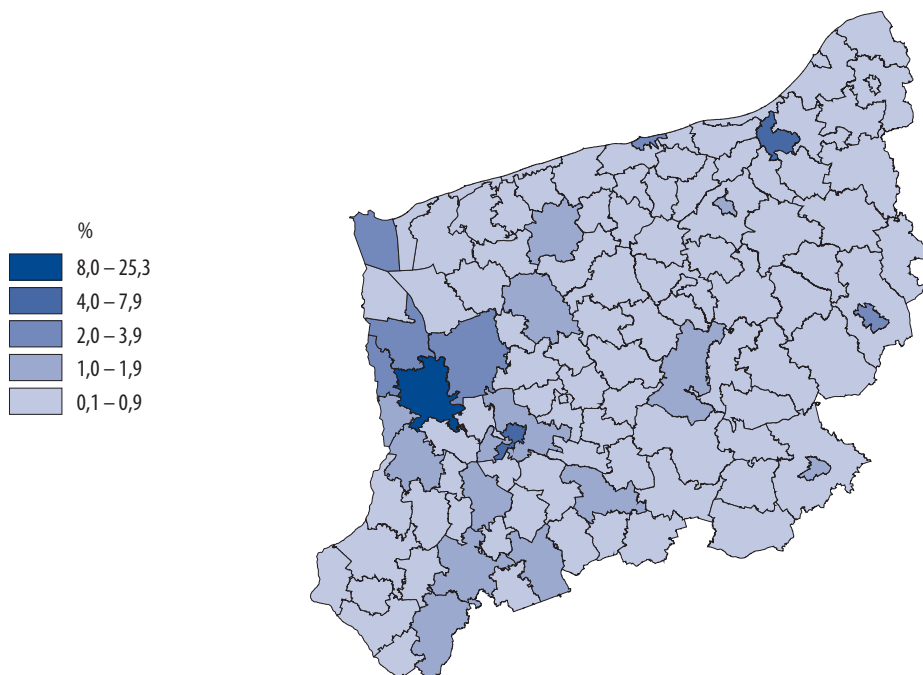
ten wynosił 6,3 p.proc. wśród mężczyzn mieszkających na wsi i 6,1 p.proc. wśród kobiet mieszkających w miastach. Największy wzrost udziału pracujących w analogicznym okresie wystąpił w grupie 55–64 lata wśród mężczyzn mieszkających na wsi (o 6,2 p.proc.).

Wykres 2.2. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
 Chart 2.2. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and age groups

Na podstawie danych NSP 2021 można stwierdzić, że ponad jedna czwarta pracujących w województwie zachodniopomorskim (25,3%, tj. 179 608 osób) mieszkała w powiecie m. Szczecin, największym pod względem liczby ludności (23,9% populacji). W porównaniu z 2011 r. największy wzrost pracujących dotyczył powiatów polickiego (o 26,8%) i pyrzyckiego (o 20,5%), natomiast najmniej pracujących przybyło w m. Świnoujście (o 0,6%). Jedynie w powiecie świdwińskim liczba pracujących zmniejszyła się (o 0,6%).

Mapa 2.1. Odsetek pracujących w wieku 15 lat i więcej w 2021 r.
 Map 2.1. Percentage of employed persons aged 15 years or over in 2021

Podstawą oceny natężenia zatrudnienia w różnych grupach jest wskaźnik zatrudnienia. Pokazuje on udział pracujących w danej grupie w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat lub więcej. Między 2011 r. a 2021 r. odnotowano wzrost wartości wskaźnika zatrudnienia zarówno w miastach (o 8,4 p.proc. do 54,5%), jak i na wsi (o 10,4 p.proc. do 54,7%) oraz wśród mężczyzn i kobiet mieszkających zarówno na wsi, jak i w miastach (wzrost w przedziale od 7,9 p.proc. do 11,6 p.proc.). W okresie 10 lat zwiększyło się zróżnicowanie udziału pracujących mężczyzn mieszkających na wsi i w miastach – z 0,8 p.proc. do 1,0 p.proc., a w przypadku kobiet – zmniejszyło się z 5,2 p.proc. do 1,5 p.proc.

Tablica 2.1. Wskaźnik zatrudnienia według płci i miejsca zamieszkania

Table 2.1. Employment rate by sex and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence	Ogółem Total		Mężczyźni Men		Kobiety Women	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
	w % in %					
Miasta Urban areas	46,1	54,5	51,8	61,0	41,0	48,9
Wieś Rural areas	44,3	54,7	52,6	62,0	35,8	47,4

Wskaźnik zatrudnienia we wszystkich badanych grupach wieku według miejsca zamieszkania i płci wzrósł w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. Największy wzrost wystąpił na wsi oraz w miastach w grupie mężczyzn w wieku 55–64 lata (odpowiednio o 25,8 p.proc. i o 24,5 p.proc.), natomiast najniższy wzrost odnotowano wśród kobiet mieszkających na wsi w wieku powyżej 65 lat (o 2,9 p.proc.).

Tablica 2.2. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku, miejsca zamieszkania i płci

Table 2.2. Employment rate by age groups, place of residence and sex

Wyszczególnienie Specification			Wiek (w latach) Age (in years)					
			15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
Miasto Urban areas	Mężczyźni Men	2011	24,8	76,0	76,8	68,2	43,1	7,3
		2021	36,8	88,2	88,5	83,6	67,6	15,0
	Kobiety Women	2011	20,0	67,0	72,1	66,2	26,1	2,4
		2021	32,1	79,6	82,1	81,7	48,1	7,8
Wieś Rural areas	Mężczyźni Men	2011	30,6	74,4	75,3	67,0	38,9	5,5
		2021	40,7	83,6	84,8	80,5	64,7	12,6
	Kobiety Women	2011	18,2	53,8	62,6	55,7	22,2	2,2
		2021	31,7	69,7	76,1	75,5	40,0	5,1

Wskaźnik zatrudnienia w latach 2011–2021 wzrósł znacząco dla obu płci we wszystkich ekonomicznych grupach wieku, najsilniej wśród kobiet w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 23,1 p.proc.). Wskaźnik zatrudnienia w większości ekonomicznych grup wieku był niższy wśród kobiet niż mężczyzn w obu analizowanych spisach.

Tablica 2.3. Wskaźnik zatrudnienia według ekonomicznych grup wieku i płci
Table 2.3. Employment rate by economic age groups and sex

Płeć Sex		Przedprodukcyjny (15–17 lat) Pre-working (15-17 years)	Produkcyjny (18–59/64 lata) Working (18-59/64 years)			Poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) Post-working (60/65 years or over)
			razem total	mobilny (18–44 lata) mobile (18-44 years)	niemobilny (45–59/64 lata) non-mobile (45-59/64 years)	
Mężczyźni Men	2011	1,6	61,1	65,9	54,7	6,9
	2021	9,5	76,6	78,7	73,9	15,3
Kobiety Women	2011	1,2	54,7	56,0	52,6	5,7
	2021	6,7	73,2	71,8	75,7	12,7

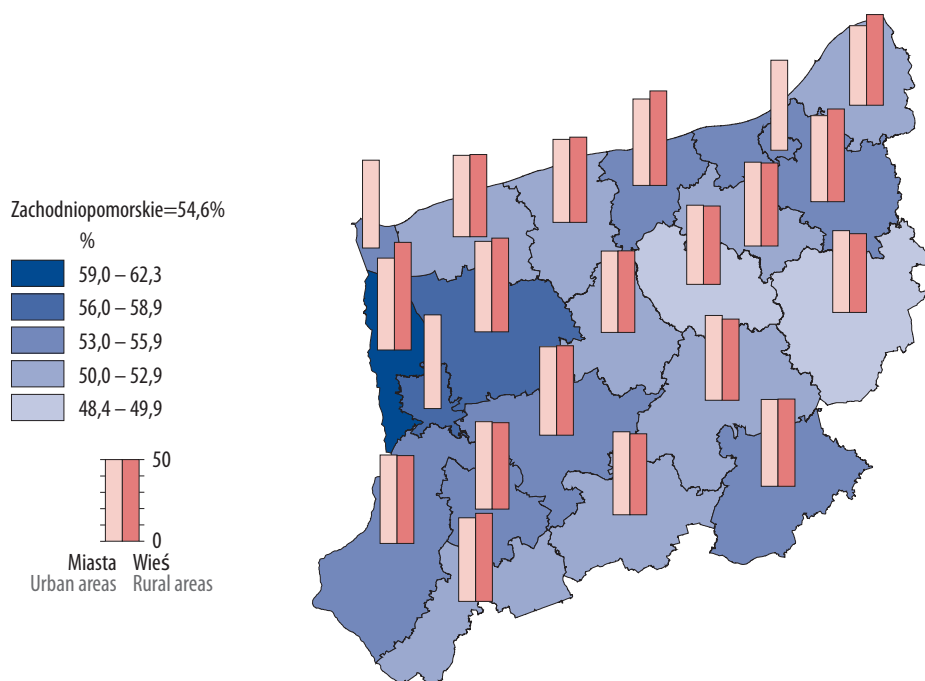
W ciągu dekady zaobserwowano znaczący wzrost wskaźnika zatrudnienia we wszystkich ekonomicznych grupach wieku zarówno w miastach, jak i na wsi. Największy wzrost odnotowano w miastach oraz na wsi wśród osób w wieku niemobilnym produkcyjnym (odpowiednio o 25,1 p.proc. i o 24,3 p.proc.). Najwyższa wartość wskaźnika zatrudnienia w 2021 r. wystąpiła wśród osób w wieku produkcyjnym mobilnym (w miastach – 80,9%, na wsi – 77,1%). W wieku przedprodukcyjnym znacząco większy był odsetek osób pracujących na wsi niż w miastach. W pozostałych grupach wieku wskaźnik zatrudnienia był wyższy w miastach niż na wsi.

Tablica 2.4. Wskaźnik zatrudnienia według ekonomicznych grup wieku i miejsca zamieszkania
Table 2.4. Employment rate by economic age groups and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence		Przedprodukcyjny (15–17 lat) Pre-working (15-17 years)	Produkcyjny (18–59/64 lata) Working (18-59/64 years)			Poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) Post-working (60/65 years or over)
			razem total	mobilny (18–44 lata) mobile (18-44 years)	niemobilny (45–59/64 lata) non-mobile (45-59/64 years)	
Miasta Urban areas	2011	1,4	59,4	62,6	54,8	6,4
	2021	6,6	80,5	80,9	79,9	14,5
Wieś Rural areas	2011	1,5	55,2	57,8	51,3	4,9
	2021	10,7	76,5	77,1	75,6	11,0

Wskaźnik zatrudnienia w 2021 r. był najwyższy w powiecie polickim (62,3%), a w miastach na prawach powiatu Szczecinie i Koszalinie oraz w powiatach: goleniowskim, koszalińskim i kołobrzeskim ukształtował się powyżej wskaźnika w województwie, tj. 54,6%. Najniższe wartości wskaźnika (poniżej 50%) odnotowano w powiatach świdwińskim (48,4%) i szczecineckim (49,6%).

Mapa 2.2. Wskaźnik zatrudnienia według miejsca zamieszkania w 2021 r.
 Map 2.2. Employment rate by place of residence in 2021

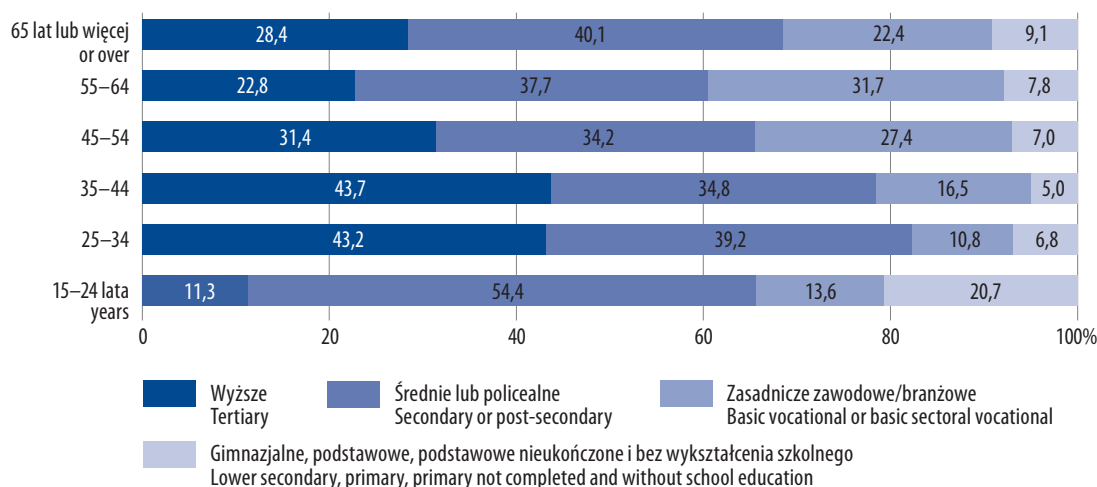
2.2. Pracujący według grup wieku i poziomu wykształcenia

2.2. Employed persons by age groups and level of education

W 2021 r. wśród pracujących w wieku od 25 do 44 lat największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. W tych przedziałach wieku taki poziom wykształcenia posiadało ponad 40% pracujących, natomiast w grupie wieku 45–54 lata – ponad 30%. Stosunkowo wysoki odsetek pracujących posiadających wykształcenie wyższe odnotowano także wśród osób w wieku 65 lat lub więcej (28,4%). W 2021 r. wśród pracujących udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym rósł wraz z wiekiem począwszy od grupy wieku 25–34 lata, aż do grupy 55–64 lata. Podobna tendencja wystąpiła wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, ale dopiero od grupy wieku 35–44 lata. Osoby w wieku 15–24 lata stanowią specyficzną grupę, ponieważ w dużej części pozostaje ona jeszcze w systemie edukacji i w związku z tym przeważającą jej część wśród pracujących stanowią osoby z wykształceniem średnim lub policealnym.

Analiza wartości wskaźnika zatrudnienia pozwala zauważyć, że poziom zatrudnienia we wszystkich grupach wieku (z wyjątkiem grupy 15–24 lata) wzrasta wraz z poziomem wykształcenia. Z kolei w grupie wieku 65 lat lub więcej wskaźnik zatrudnienia jest wyraźnie niższy niż w pozostałych grupach wieku, co jest związane z osiąganiem wieku emerytalnego (wcześniejszym wśród kobiet) oraz biernością zawodową wynikającą ze stanu zdrowia.

Wykres 2.3. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Chart 2.3. Employed persons aged 15 years or over by age groups and level of education in 2021

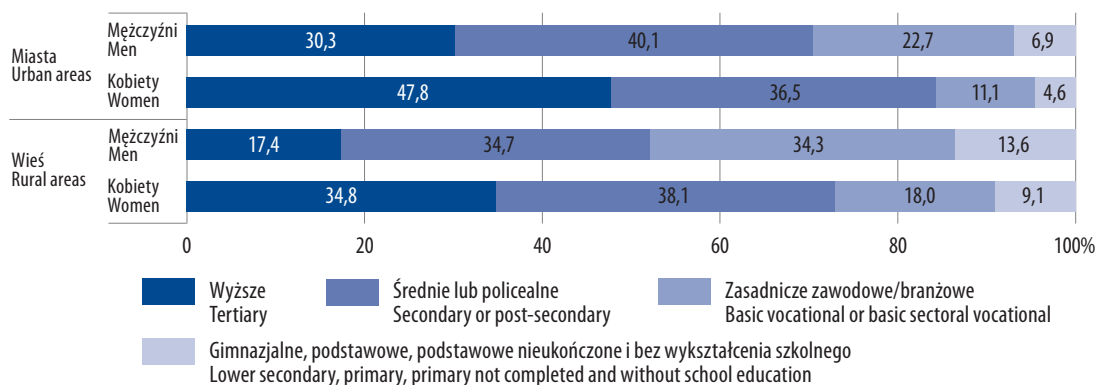
Tablica 2.5. Wskaźnik zatrudnienia według grup wieku i poziomu wykształcenia w 2021 r.
Table 2.5. Employment rate by age groups and level of education in 2021

Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 lub więcej or over
	w % in %					
Wyższe Tertiary	60,5	89,7	91,7	92,0	73,1	21,7
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	45,8	79,8	82,4	81,7	56,8	11,7
Zasadnicze zawodowe/ branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	69,2	74,5	76,6	76,2	52,9	9,7
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not completed and without school education	15,3	55,2	55,5	56,6	34,8	3,6

Według danych spisowych z 2021 r. w miastach dominowały osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim i policealnym (niemal po 40%), a niespełna 6% deklarowało wykształcenie gimnazjalne lub niższe. Na wsi 36,2% pracujących osób o ustalonym poziomie wykształcenia wykazało wykształcenie średnie i policealne, 27,2% – zasadnicze zawodowe/branżowe, 25,0% – wyższe, a 11,6% – gimnazjalne lub niższe. Na podstawie analizy wyników spisu z 2021 r. można zauważyć, że niezależnie od miejsca zamieszkania wśród pracujących kobiet znacznie większy jest udział posiadających wyższe wykształcenie niż wśród mężczyzn (o 17,5 p.proc. w miastach i o 17,4 p.proc. na wsi). Mniejszy udział pracujących kobiet niż pracujących mężczyzn odnotowano dla osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (o 11,5 p.proc. w miastach i o 16,3 p.proc. na wsi) oraz gimnazjalnym lub niższym (o 2,3 p.proc. w miastach i o 4,5 p.proc. na wsi). Wśród osób z wykształceniem średnim i policealnym w miastach wyższy udział wystąpił w populacji pracujących mężczyzn (o 3,6 p.proc.), natomiast na wsi wyższy był udział kobiet (o 3,4 p.proc.).

Wykres 2.4. Pracujący w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 2.4. Employed persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021

2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia

2.3. Employed persons by employment status

Charakter wykonywania pracy zarobkowej określa status zatrudnienia, w ramach którego wyróżnia się trzy główne grupy: pracownik najemny, pracujący na własny rachunek oraz pracujący w innym charakterze. W województwie zachodniopomorskim w spisie z 2021 r. ustalono status zatrudnienia dla 708 165 osób, a w 2011 r. – dla 628 254 osób. Statusu zatrudnienia nie ustalono dla 1 094 pracujących w 2021 r. i dla 1 145 – w 2011 r.

W kraju spośród pracujących w 2021 r. najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni (80,0%). Drugą co do wielkości udziału w strukturze grupą byli pracujący na własny rachunek niezatrudniający pracowników (13,1%). Udział pracodawców (pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniają pracowników) w 2021 r. wyniósł 4,3%, a pracujących w innym charakterze – 2,4%. W porównaniu z danymi dla Polski w Zachodniopomorskiem struktura pracujących była podobna – najliczniejszą grupę stanowili pracownicy najemni, choć ich udział był wyższy niż w kraju o 1,5 p.proc. Udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników był o 1,0 p.proc. niższy (12,1%), natomiast udział pracodawców (pracujących na własny rachunek, którzy zatrudniają pracowników) wyniósł 4,6% i był o 0,3 p.proc. wyższy). Niższy niż w kraju był także udział pracujących w innym charakterze (o 0,8 p. proc.). Odsetek pracujących w 2021 r., których nie można było sklasyfikować do żadnej z powyższych grup, był na takim samym niskim poziomie jak w Polsce i wyniósł 0,2%.

W województwie zachodniopomorskim między 2011 r. a 2021 r. zwiększyła się liczba pracujących w każdej kategorii statusu zatrudnienia – wśród pracowników najemnych o 13,6% (o 69 011 osób), pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników – o 25,8% (o 6 727 osób), niezatrudniających pracowników – o 0,8% (o 678 osób) oraz pracujących w innym charakterze – o 43,6% (o 3 495 osób). W kraju liczba pracowników najemnych wzrosła o 17,8%, a pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników – o 26,1%, natomiast liczba pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników zmniejszyła się o 4,6%, a pracujących w innym charakterze – o 1,1%.

Zarówno w 2021 r., jak i w 2011 r. wyższy udział pracowników najemnych oraz pracujących w innym charakterze był w grupie kobiet niż mężczyzn. Odwrotna zależność wystąpiła w grupie pracujących na własny rachunek. W grupie mieszkańców miast większy udział mieli pracownicy najemni niż w grupie mieszkańców wsi, natomiast na wsi wyższy był udział pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników, pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników oraz pracujących w innym charakterze. Warto zauważyć, że w 2011 r. udział pracujących na własny rachunek zatrudniających pracowników w mieście był wyższy niż na wsi, natomiast w 2021 r. relacja ta uległa zmianie.

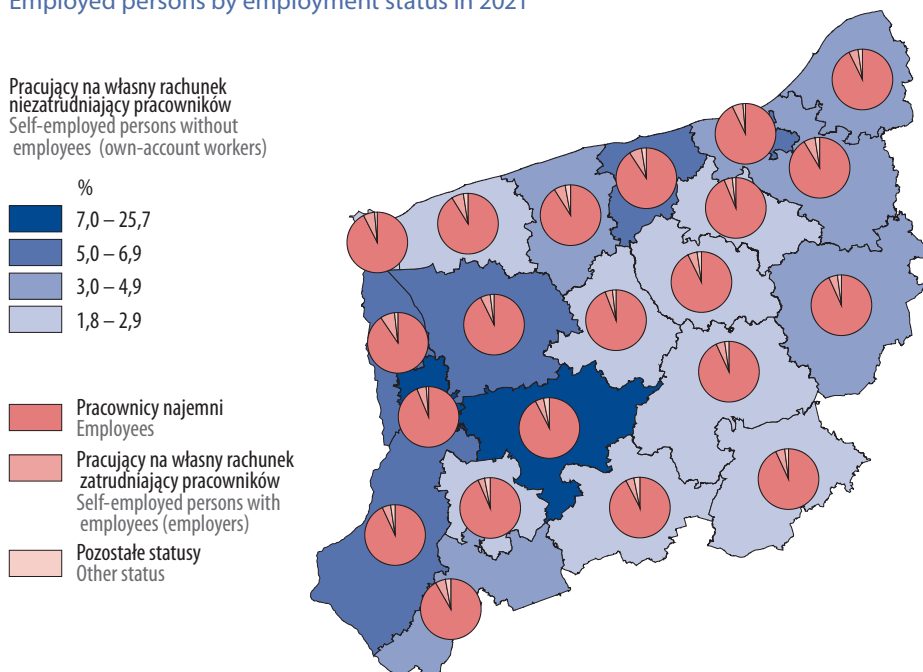
Tablica 2.6. Pracujący według statusu zatrudnienia, płci i miejsca zamieszkania
 Table 2.6. Employed persons by employment status, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification		Razem Total		Pracownicy najemni Employees	Pracujący na własny rachunek Self-employed persons		Pracujący w innym charakterze ^a Employed persons working in another capacity ^a	Nieustalony status zatrudnienia Unknown employment status
		w tys. in thou- sands	w % in %		zatrudniający pracowników with employees (employers)	niezatrud- niający pracowników without employees (own-account workers)		
Ogółem Total	2011	629,4	100,0	80,8	4,1	13,6	1,3	0,2
	2021	709,3	100,0	81,5	4,6	12,1	1,6	0,2
Płeć Sex								
Mężczyźni Men	2011	346,7	100,0	78,1	4,9	15,7	1,1	0,2
	2021	379,9	100,0	78,3	5,5	14,8	1,2	0,1
Kobiety Women	2011	282,7	100,0	84,2	3,2	10,9	1,5	0,2
	2021	329,4	100,0	85,1	3,7	9,0	2,1	0,2
Miejsce zamieszkania Place of residence								
Miasto Urban areas	2011	443,2	100,0	83,5	4,4	11,3	0,6	0,2
	2021	486,2	100,0	82,9	4,6	11,2	1,1	0,2
Wieś Rural areas	2011	186,2	100,0	74,6	3,7	18,9	2,8	0,1
	2021	223,1	100,0	78,4	4,7	14,2	2,7	0,1

a W 2011 r. – pomagający członkowie rodzin.
 a In 2011 – contributing family members.

Uwzględniając przekrój terytorialny, według danych spisowych z 2021 r. najwyższy udział pracujących na własny rachunek niezatrudniających pracowników odnotowano w m. Szczecin (25,7% osób o takim statusie w województwie), a najniższy – w powiecie łobeskim (1,9%). Wśród populacji pracujących w każdym powiecie dominowali pracownicy najemni, a ich udział kształtował się od 78,5% w powiecie kołobrzeskim do 84,0% w powiecie wałeckim.

Mapa 2.3. Pracujący według statusu zatrudnienia w 2021 r.
 Map 2.3. Employed persons by employment status in 2021

Rozdział 3

Chapter 3

Bezrobotni

Unemployed persons

Zmiany społeczno-ekonomiczne zachodzące w Polsce oraz polityka państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej mają istotny wpływ na poziom populacji bezrobotnych, tj. osób pozostających bez pracy, ale aktywnie jej poszukujących. Obserwacja osób bezrobotnych jest istotnym elementem wielu badań statystycznych, a jednym z nich jest Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. Wyniki spisu dostarczają informacji dotyczących niewykorzystanej podaży pracy i umożliwiają analizę sytuacji na rynku pracy.

3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, w ostatnim tygodniu marca 2021 r. liczba bezrobotnych wyniosła 36 204 osoby, co stanowiło 4,9% bezrobotnych w kraju. Wśród populacji bezrobotnych więcej było mężczyzn – 20 395 osób (tj. 56,3% wobec 54,7% w kraju) niż kobiet – 15 809 osób (tj. 43,7% i 45,3% w Polsce). W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 73 540 osób (tj. o 67,0% wobec 63,9% w kraju). Spadek dotyczył zarówno mężczyzn (o 24 475 osób, tj. o 66,4%), jak i kobiet (o 33 256 osób, tj. 67,8%), przy czym w kraju spadki te wynosiły odpowiednio 62,6% i 65,4%.

Liczba bezrobotnych mieszkańców miast wyniosła 23 469 osób (tj. 64,8% wobec 60,9% w kraju), natomiast wsi – 12 735 osób (tj. 35,2% wobec 39,1% w Polsce).

W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. spadek liczby bezrobotnych jest widoczny zarówno wśród mężczyzn zamieszkałych w miastach (o 67,1%), jak i na wsi (o 65,1%) oraz wśród kobiet zamieszkałych w miastach i na wsi (odpowiednio o 68,1% i o 67,2%).

Tablica 3.1. Bezrobotni według płci i miejsca zamieszkania

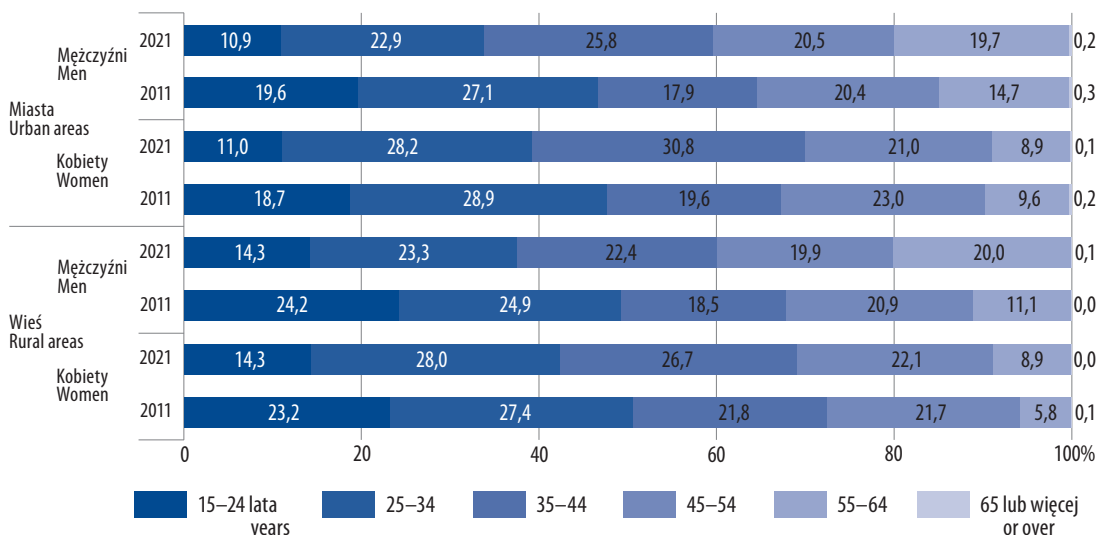
Table 3.1. Unemployed persons by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specifications	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
w tys. in thousands									
2011	109,7	60,7	49,1	72,3	40,2	32,0	37,5	20,5	17,0
2021	36,2	20,4	15,8	23,5	13,2	10,2	12,7	7,1	5,6
2011=100									
2021	33,0	33,6	32,2	32,5	32,9	31,9	34,0	34,9	32,8

W porównaniu z wynikami spisu 2011 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się we wszystkich grupach wieku niezależnie od miejsca zamieszkania i płci, a największe spadki odnotowano w grupie wieku 15–24 lata. Dominującą grupą wśród bezrobotnych były osoby z dwóch grup wieku: 25–34 oraz 35–44 lata, które w 2021 r. łącznie stanowiły ponad połowę zbiorowości bezrobotnych (52,0%), wśród kobiet odsetek ten wyniósł 57,5%, a wśród mężczyzn – 47,7%. Nieco większy był odsetek osób w tych dwóch grupach wieku w miastach (53,2%) niż na wsi (49,7%). W strukturze bezrobotnych według grup wieku w 2021 r. w porównaniu z 2011 r. największy spadek udziału bezrobotnych odnotowano w grupie wieku 15–24

lata dla obu płci na wsi (wśród mężczyzn o 9,9 p.proc., a wśród kobiet o 8,9 p.proc.) oraz wśród mężczyzn w miastach (o 8,7 p.proc.). Największy wzrost udziału bezrobotnych wystąpił wśród kobiet mieszkających w miastach w grupie wieku 35–44 lata (o 11,2 p.proc.) oraz wśród mężczyzn mieszkających na wsi w grupie wieku 55–64 lata (o 9,0 p.proc.).

Wykres 3.1. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Chart 3.1. Unemployed persons by place of residence, sex and age groups

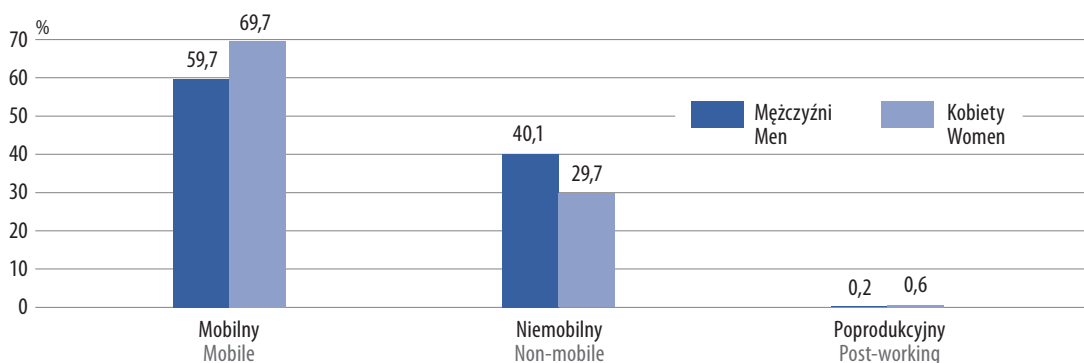
3.2. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci i ekonomicznych grup wieku

3.2. Unemployed persons by place of residence, sex and economic age groups

Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 99,6% populacji bezrobotnych (w kraju – 99,8%), a ich liczba wyniosła 36 075 osób, przy czym odsetek osób w wieku mobilnym wyniósł 64,1% (w Polsce – 66,2%), a w wieku niemobilnym – 35,6% (wobec 33,5% w Polsce).

Wśród bezrobotnych kobiet, te które były w wieku produkcyjnym mobilnym (11 013 osób) stanowiły 69,7%, tj. o 1,3 p.proc. mniej niż średnio w Polsce, a wśród bezrobotnych mężczyzn odsetek ten wyniósł – 59,7% (12 185 osób), tj. o 2,6 p.proc. mniej.

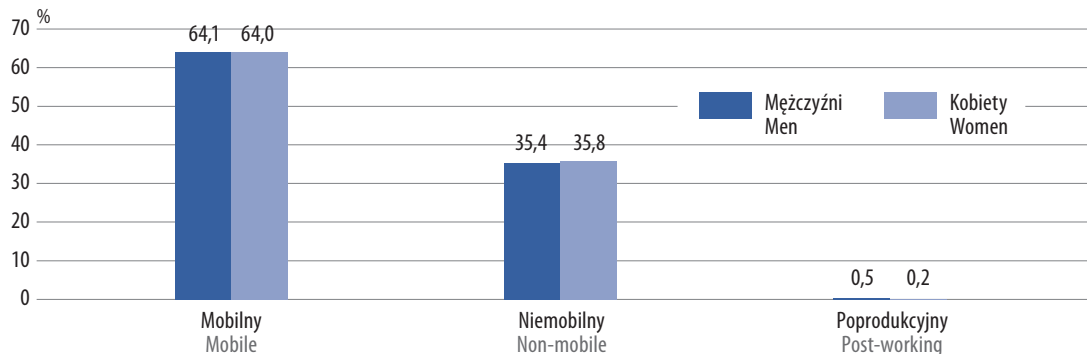
Wykres 3.2. Bezrobotni według płci i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.
Chart 3.2. Unemployed persons by sex and economic age groups in 2021

W województwie zachodniopomorskim w miastach odnotowano 15 050 osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym mobilnym (tj. 64,1% wobec 65,3% w kraju), a na wsi – 8 148 osób (tj. 64,0% wobec 67,7%).

Wykres 3.3. Bezrobotni według miejsca zamieszkania i ekonomicznych grup wieku w 2021 r.

Chart 3.3. Unemployed persons by place of residence and economic age groups in 2021

3.3. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

3.3. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

W 2021 r. stopa bezrobocia dla województwa ukształtowała się na nieco wyższym poziomie niż w kraju, tj. 4,9% wobec 4,1%, przy czym dla mężczyzn wyniosła – 5,1%, a dla kobiet – 4,6% (w kraju odnotowano mniejszą dysproporcję, tj. odpowiednio 4,2% i 4,0%). W miastach analizowany wskaźnik osiągnął wartość 4,6%, tj. o 0,4 p.proc. wyższą niż w kraju), a na wsi – 5,4%, tj. o 1,4 p.proc. wyższą.

Według wyników NSP 2021 wartości stopy bezrobocia w poszczególnych grupach wieku były zróżnicowane. Na brak pracy najbardziej narażone były w 2021 r. osoby młode, tj. w wieku 15–24 lata; dla tej grupy stopa bezrobocia wyniosła 7,9%, co oznacza, że niemal co trzynasta osoba spośród aktywnych zawodowo w tym wieku nie mogła znaleźć pracy w marcu 2021 r. Różnica w tej grupie wieku pomiędzy kobietami a mężczyznami wyniosła 0,2 p.proc., a pomiędzy mieszkańcami miast i wsi – 0,8 p.proc. Wartości stopy bezrobocia w tych grupach mieściły się w przedziale od 7,6% do 8,4% (w kraju – od 6,9% do 7,1%).

W kolejnych grupach wieku, poza grupą osób w wieku 65 lat lub więcej (gdzie stopa bezrobocia wyniosła – 0,1%), wskaźnik ten był zróżnicowany i kształtował się pomiędzy 4,4% a 5,6% (wobec 3,6% a 4,7% w Polsce). Wśród kobiet w wieku 25–64 lata najniższa stopa bezrobocia wystąpiła w grupie wieku 55–64 lata (należy tu pamiętać o wieku emerytalnym kobiet – 60 lat) oraz 45–54 lata (odpowiednio 2,7% i 4,2%), natomiast wśród mężczyzn – w grupie wieku 35–44 lata (4,6%). Najniższa stopa bezrobocia według rodzaju miejsca zamieszkania i grup wieku wystąpiła wśród mieszkańców miast w grupie wieku 55–64 lata, gdzie wskaźnik ten wyniósł 4,2%. Wśród osób zamieszkałych na wsi najniższą stopę bezrobocia odnotowano w grupach wieku 35–44 lata i 45–54 lata (odpowiednio 4,8% i 4,9%).

W porównaniu z 2011 r. stopa bezrobocia zmniejszyła się o 9,9 p.proc. (w kraju odnotowano spadek o 7,9 p.proc.), w tym wśród mężczyzn obniżyła się o 9,8 p.proc. (w kraju – o 7,4 p.proc.). Stopa bezrobocia wśród kobiet spadła o 10,2 p.proc. (w kraju obniżyła się o 8,5 p.proc.). Podobny zakres spadku stopy bezrobocia wystąpił w miastach (o 9,4 p.proc. wobec spadku w kraju o 8,2 p.proc.) i na wsi (o 11,4 p.proc. wobec spadku w kraju o 7,4 p.proc.).

Największy spadek stopy bezrobocia w porównaniu z poprzednim spisem odnotowano w grupie wieku 15–24 lata (o 23,4 p.proc. do 7,9%), w tym wśród kobiet w tej grupie wieku był to spadek o 25,0 p.proc. do 7,8%, a wśród mężczyzn – o 22,2 p.proc. do 8,0%. Analizując stopę bezrobocia w grupie wieku 15–24 lata według miejsca zamieszkania również zaobserwowano znaczące zmiany. Zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi w tej grupie wieku odnotowano spadek stopy bezrobocia o 23,4 p.proc. odpowiednio do 7,6% i 8,4% w 2021 r.

Tablica 3.2. Stopa bezrobocia według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku
Table 3.2. Unemployment rate by place of residence, sex and age groups

Wyszczególnienie Specification		Ogółem Total	Wiek (w latach) Age (in years)					65 lub więcej or over
			15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	
			w % in %					
Ogółem Total	2011	14,8	31,3	14,4	12,0	13,2	12,8	2,4
	2021	4,9	7,9	5,6	4,7	4,6	4,4	0,1
Mężczyźni Men	2011	14,9	30,2	13,9	11,8	13,6	14,0	2,4
	2021	5,1	8,0	5,4	4,6	5,0	5,7	0,2
Kobiety Women	2011	14,8	32,8	15,1	12,2	12,7	10,9	2,3
	2021	4,6	7,8	5,9	4,7	4,2	2,7	0,1
Miasta Urban areas	2011	14,0	31,0	13,7	11,2	12,6	12,4	2,8
	2021	4,6	7,6	5,2	4,6	4,4	4,2	0,2
Wieś Rural areas	2011	16,8	31,8	16,3	13,6	14,5	14,0	1,1
	2021	5,4	8,4	6,5	4,8	4,9	5,0	0,1

W 2021 r. stopa bezrobocia według płci i rodzaju miejsca zamieszkania dla osób w wieku produkcyjnym mieściła się w przedziale od 3,7% dla kobiet w miastach w wieku produkcyjnym niemobilnym do 6,5% również dla kobiet, ale na wsi w wieku produkcyjnym mobilnym. W 2011 r. w produkcyjnych grupach wieku najwyższą stopę bezrobocia odnotowano wśród kobiet i mężczyzn w wieku mobilnym zamieszkałych na wsi (odpowiednio 20,8% i 16,5%).

Tablica 3.3. Stopa bezrobocia według ekonomicznych grup wieku, miejsca zamieszkania i płci w 2021 r.
Table 3.3. Unemployment rate by economic age groups, place of residence and sex in 2021

Wiek Age	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
	w % in %								
Mobilny Mobile	5,5	5,4	4,8	5,2	5,3	4,8	6,1	5,7	6,5
Niemobilny Non-mobile	4,8	5,3	3,5	4,6	5,3	3,7	5,1	5,3	4,8
Poprodukcyjny Post-working	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3

W 2021 r. stopa bezrobocia pod względem przekroju terytorialnego wahała się od 3,1% w powiecie polickim do 7,6% w powiecie białogardzkim. W porównaniu z 2011 r. spadek tego wskaźnika odnotowano we wszystkich powiatach, przy czym najwyższy w powiecie łobeskim (o 16,0 p.proc.), białogardzkim (o 13,6 p.proc.) i szczecineckim (o 13,4%), natomiast najniższy – w m. Świnoujście (o 6,4 p.proc.).

Tablica 3.4. Bezrobotni i stopa bezrobocia według powiatów
Table 3.4. Unemployed persons and unemployment rate by powiats

Powiaty Powiats	Bezrobotni Unemployed persons				Stopa bezrobocia Unemployment rate		Spadek stopy bezrobocia w p.proc. Decreased unemployment rates in point percentage
	2011	2021	2011	2021	2011	2021	
	w tys. in thousands		w % in %				
Zachodniopomorskie	109,7	36,2	100,0	100,0	14,8	4,9	9,9
białogardzki	4,4	1,5	4,1	4,1	21,2	7,6	13,6
choszczeński	3,8	1,3	3,5	3,5	19,0	6,5	12,5
drawski	4,9	1,7	4,5	4,6	19,9	7,1	12,8
goleniowski	5,3	1,7	4,8	4,8	14,7	4,6	10,1
gryficki	4,5	1,5	4,1	4,1	18,1	6,0	12,1
gryfiński	5,0	1,5	4,6	4,1	14,2	4,3	9,9
kamieński	2,9	1,2	2,6	3,3	15,1	6,2	8,9
kołobrzeski	4,0	1,5	3,7	4,0	11,9	4,2	7,7
koszaliński	4,3	1,6	3,9	4,5	15,1	5,3	9,8
myśliborski	4,4	1,2	4,0	3,4	15,2	4,5	10,7
policki	3,8	1,3	3,5	3,5	10,9	3,1	7,8
pyrzycki	2,9	0,9	2,6	2,4	18,1	5,2	12,9
sławieński	3,4	1,4	3,1	3,9	14,2	6,0	8,2
stargardzki	8,2	2,6	7,5	7,1	15,9	4,8	11,1
szczecinecki	6,4	2,2	5,9	5,9	20,4	7,0	13,4
świdwiński	3,9	1,1	3,5	2,9	18,6	5,9	12,7
wałecki	3,6	1,2	3,3	3,3	15,9	5,2	10,7
łobeski	3,5	1,0	3,2	2,8	22,9	6,9	16,0
m. Koszalin	5,7	2,2	5,2	6,0	11,8	4,5	7,3
m. Szczecin	22,6	7,1	20,5	19,5	12,4	3,8	8,6
m. Świnoujście	2,1	0,8	1,9	2,3	11,1	4,7	6,4

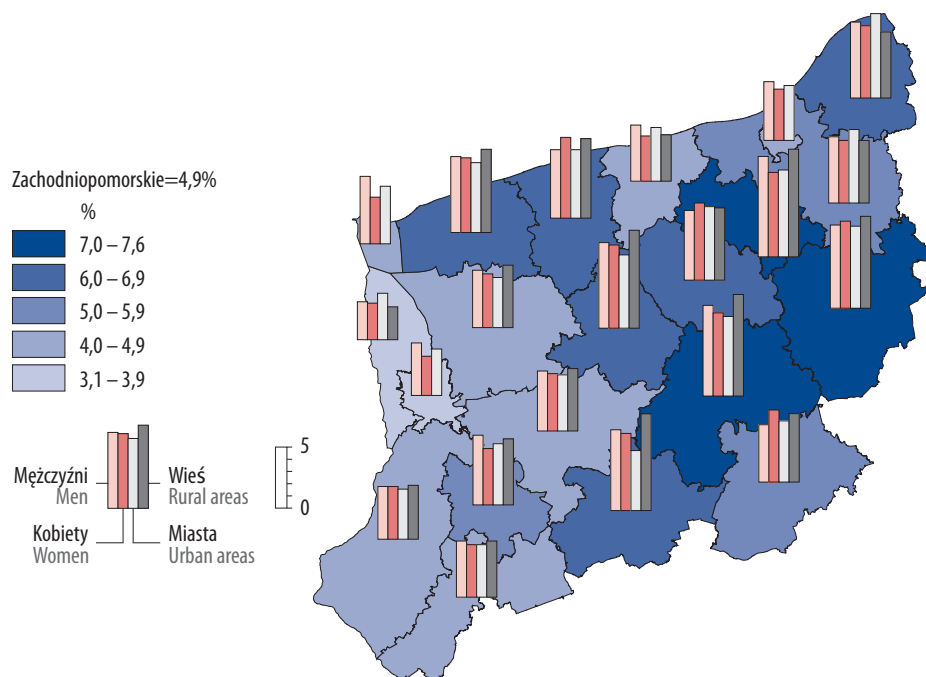
Najniższą stopę bezrobocia wśród kobiet odnotowano w powiecie polickim (3,0%) oraz w m. Szczecin (3,2%), natomiast najwyższą – w powiecie białogardzkim (6,9%), drawskim i łobeskim (po 6,8%); wśród mężczyzn: najniższą – w powiecie polickim (3,1%), a najwyższą – w powiecie białogardzkim (8,2%).

W skali dziesięciolecia głębszy spadek stopy bezrobocia wystąpił wśród kobiet niż mężczyzn (o 10,2 p.proc. wobec 9,8 p.proc.), przy czym najwyższy spadek tego wskaźnika odnotowano zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn w powiecie łobeskim (odpowiednio o 17,4 p.proc. i 15,0 p.proc.).

Najniższa stopa bezrobocia charakteryzowała ludność miast w powiecie polickim i m. Szczecin (po 3,8%), a najwyższa – ludność miast w powiecie białogardzkim (7,1%). W większości powiatów omawiany wskaźnik na wsi kształtował się na wyższym poziomie niż w miastach (z wyjątkiem powiatów: kołobrzeskiego, koszalińskiego, polickiego, sławieńskiego i świdwińskiego), a jego wartości oscyływały od 2,7% w powiecie polickim do 8,8% w powiecie białogardzkim. W porównaniu z 2011 r. najwyższy spadek stopy bezrobocia w miastach odnotowano w powiecie białogardzkim (o 14,2 p.proc.), a na wsi – w powiecie łobeskim (o 18,7 p.proc.).

Mapa 3.1. Stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.

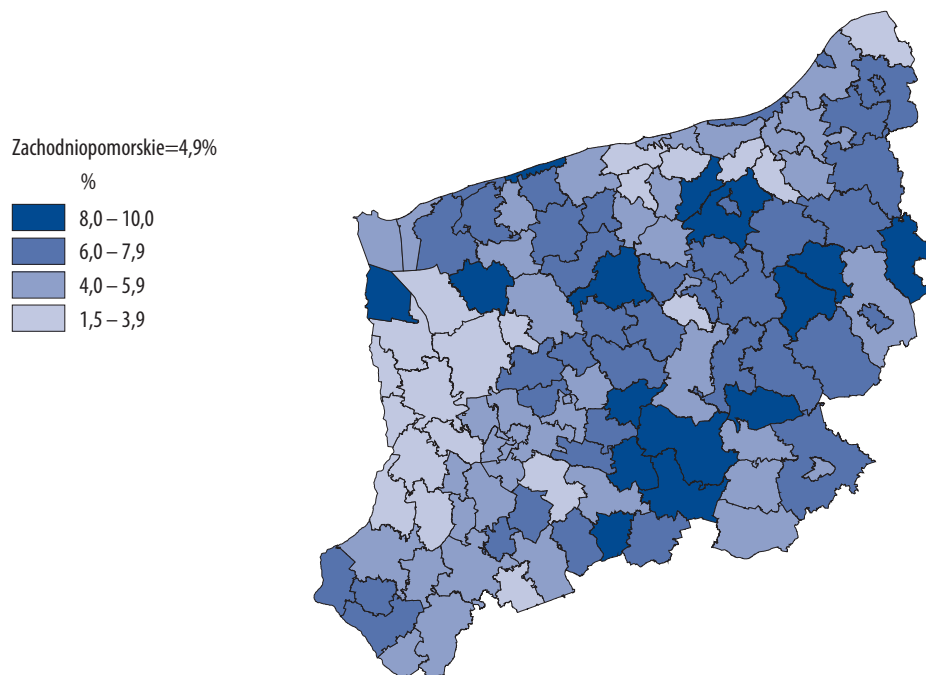
Map 3.1. Unemployment rate by sex and place of residence in 2021

Wśród gmin województwa zachodniopomorskiego najniższą stopę bezrobocia odnotowano w gminie Brzeźno (1,5%), a najwyższą charakteryzowały się gminy Recz i Barwice (po 10,0%).

Mapa 3.2. Stopa bezrobocia w 2021 r.

Map 3.2. Unemployment rate in 2021

3.4. Struktura bezrobotnych według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia

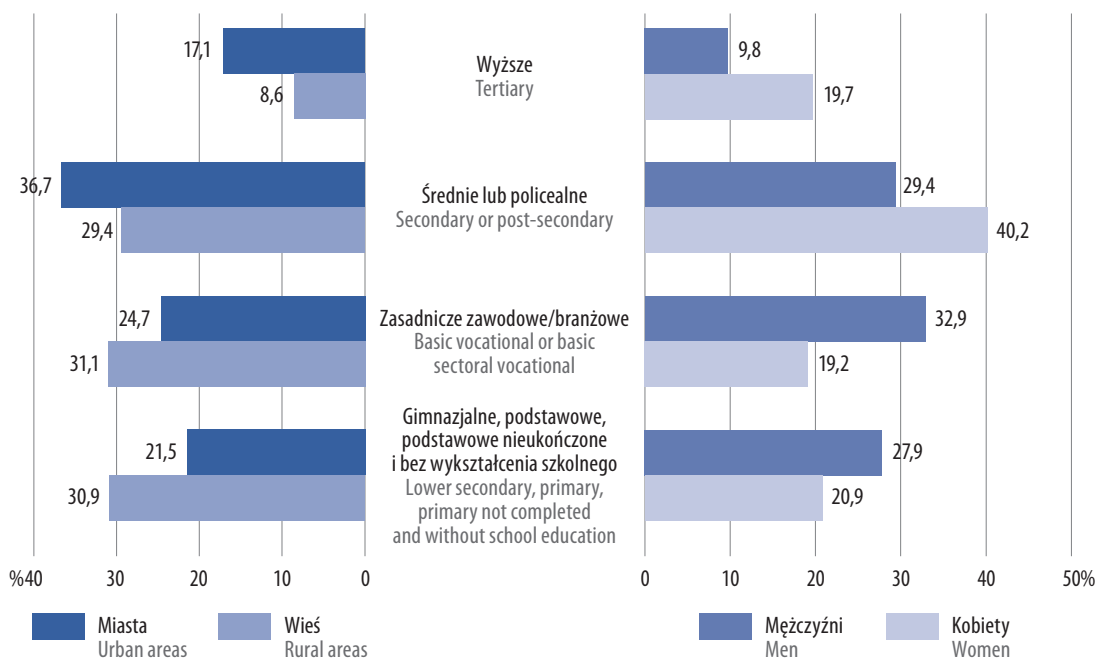
3.4. Structure unemployed persons by place of residence, sex and level of education

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia ukazuje znaczący udział osób o wykształceniu średnim lub policealnym – 34,1% (wobec 36,8% w kraju). Najniższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił wśród osób z wykształceniem wyższym (14,1%; w kraju – 17,4%). Na takim samym poziomie jak w Polsce ukształtował się udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (26,9%). W województwie zachodniopomorskim wśród ogółu bezrobotnych wyższy niż średnio w kraju był odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (24,8% wobec 18,8%).

Bezrobotne kobiety charakteryzowały się odmienną strukturą wykształcenia niż mężczyźni – 40,2% kobiet bezrobotnych posiadało wykształcenie średnie lub policealne, podczas gdy odsetek bezrobotnych mężczyzn o tym poziomie wykształcenia wyniósł 29,4%. Odwrotna sytuacja dotyczy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym – dla mężczyzn udział ten wyniósł 32,9%, a dla kobiet – 19,2%. Wykształcenie wyższe posiadało 19,7% bezrobotnych kobiet i 9,8% bezrobotnych mężczyzn, co oczywiście jest częściowo pochodną wyższego udziału osób z wyższym wykształceniem wśród kobiet niż wśród mężczyzn (odpowiednio: 26,8% i 19,2%).

Wykres 3.4. Bezrobotni według poziomu wykształcenia, płci i miejsca zamieszkania w 2021 r.

Chart 3.4. Unemployed persons by level of education, sex and place of residence in 2021

W miastach najczęściej bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim lub policealnym (36,7%), natomiast wśród mieszkańców wsi najwyższy odsetek wystąpił wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym i poniżej gimnazjalnego (odpowiednio 31,1% i 30,9%). W miastach udział bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie był dwukrotnie wyższy niż na wsi.

3.5. Bezrobotni według miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia i okresu poszukiwania pracy

3.5. Unemployed persons by place of residence, sex, level of education and the time of job seeking

Dla pogłębionej oceny skali bezrobocia istotne są również informacje o długości okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. O bezrobociu długotrwałym mówimy, gdy okres ten przekracza 1 rok.

Ponad połowę populacji bezrobotnych w 2021 r. stanowiły osoby bezrobotne długotrwale (51,2% wobec 52,2% w kraju). Odsetek długotrwale bezrobotnych był wyższy w populacji mężczyzn niż kobiet i wyniósł odpowiednio 51,6% wobec 50,6% oraz wyższy wśród mieszkańców wsi niż miast (51,8% wobec 50,8%).

W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 6 819 osób, tj. o 26,9% i w 2021 r. wyniosła 18 521 osób (w kraju odnotowano spadek o 22,5%), w tym wśród mężczyzn o 3 737 osób, tj. o 26,2% (w kraju – o 17,1%) do 10 526 osób, a wśród kobiet – o 3 082 osoby, tj. o 27,8% (w kraju – o 28,3%) do poziomu 7 995 osób.

Tablica 3.5. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz płci i miejsca zamieszkania
Table 3.5. Unemployed persons by the time of job seeking, by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification a – w tys. in thousands b – w % in %	Ogółem Total	Według okresu poszukiwania pracy (w miesiącach) By the time of job seeking (in months)							
		do 1 and less	2–3	4–6	7–12	13–24	powyżej 24 more than	nieustalony unknown	
Ogółem Total	a	36,2	1,4	3,4	5,4	5,5	6,9	11,6	2,1
	b	100,0	3,8	9,4	14,9	15,1	19,1	32,0	5,7
Mężczyźni Men	a	20,4	0,8	2,0	3,1	3,1	4,0	6,6	0,8
	b	100,0	4,0	10,0	15,4	15,2	19,4	32,2	3,8
Kobiety Women	a	15,8	0,5	1,4	2,3	2,4	3,0	5,0	1,3
	b	100,0	3,4	8,7	14,2	14,9	18,8	31,8	8,2
Miasta Urban areas	a	23,5	1,0	2,2	3,4	3,4	4,4	7,5	1,5
	b	100,0	4,1	9,5	14,6	14,6	18,6	32,2	6,4
Wieś Rural areas	a	12,7	0,4	1,2	2,0	2,0	2,6	4,0	0,6
	b	100,0	3,1	9,3	15,4	16,0	20,0	31,8	4,4

Analizując populację bezrobotnych według okresu poszukiwania pracy oraz wieku, na podstawie wyników NSP 2021 można stwierdzić wyraźną prawidłowość. Otóż, im starsze były osoby bezrobotne, tym większy był wśród nich odsetek długotrwale bezrobotnych – dotyczyło to prawie wszystkich grup wieku poza grupą osób w wieku 65 lat lub więcej, obejmującą osoby w wieku emerytalnym, w której dominują osoby bierne zawodowo. Wśród długotrwale bezrobotnych będących w wieku 15–24 lata w 2021 r. przeważały osoby poszukujące pracy od 1 do 2 lat, natomiast w starszych grupach wieku dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat.

Tablica 3.6. Bezrobotni długotrwale według okresu poszukiwania pracy i wieku
Table 3.6. Long-term unemployment the time of job seeking and age

Wiek (w latach) Age (in years)	Odsetek długotrwale bezrobotnych In percent long-term unemployed		
	razem total	z tego poszukujący pracy of total job seekers	
		13–24 miesiące months	powyżej 24 miesiące more than 24 months
	bezrobotni w grupie wieku=100 unemployed in age group=100		
Ogółem Total	51,2	19,1	32,0
15–24	32,7	20,9	11,8
25–34	44,4	18,2	26,3
35–44	52,4	18,7	33,7
45–54	57,4	20,0	37,3
55–64	66,7	19,0	47,7
65 lub więcej or over	40,4	8,5	31,9

Na długość okresu poszukiwania pracy przez bezrobotnych wpływ miał poziom wykształcenia. Okres poszukiwania pracy do 3 miesięcy był różnicowany w zależności od poziomu wykształcenia – dotyczył 9,9% osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym, 11,3% – z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, 15,4% – z wykształceniem średnim lub policealnym oraz 17,6% – z wyższym. Osoby o najniższym poziomie wykształcenia, tj. z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym najczęściej kwalifikowano jako długotrwale bezrobotnych, tj. poszukujących pracy powyżej 1 roku (65,0%). Wraz z poziomem wykształcenia, w 2021 r. zmniejszał się odsetek długotrwale bezrobotnych i wśród osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem wyniósł on 36,6%.

Tablica 3.7. Bezrobotni według okresu poszukiwania pracy oraz poziomu wykształcenia
Table 3.7. Unemployed persons by the time of job seeking by place of residence

Wyszczególnienie Specification a – w tysiącach in thousands b – w % in %	Ogółem Total	Według okresu poszukiwania pracy (w miesiącach) By the time of job seeking (in months)							
		do 1 and less	2–3	4–6	7–12	13–24	powyżej 24 more than	nieusta- lony unknown	
Ogółem	a	36,2	1,4	3,4	5,4	5,5	6,9	11,6	2,1
Total	b	100,0	3,8	9,4	14,9	15,1	19,1	32,0	5,7
Wyższe Tertiary	a	5,1	0,3	0,6	0,9	0,9	0,9	1,0	0,6
	b	100,0	5,3	12,3	16,9	16,9	17,7	18,9	12,1
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	a	12,3	0,5	1,4	2,1	2,1	2,4	2,9	0,9
	b	100,0	4,4	11,0	17,0	17,0	19,2	23,8	7,6
Zasadnicze zawodowe/branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	a	9,7	0,3	0,8	1,4	1,4	2,0	3,5	0,3
	b	100,0	2,9	8,4	14,2	14,9	20,7	35,5	3,4
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not completed and without school education	a	9,0	0,3	0,6	1,0	1,0	1,6	4,2	0,2
	b	100,0	3,0	6,9	11,5	11,7	18,3	46,7	1,9

Rozdział 4

Chapter 4

Bierni zawodowo

Economically inactive persons

Bierni zawodowo są trzecią, obok pracujących i bezrobotnych, kategorią podlegającą analizie w obszarze aktywności ekonomicznej ludności. Aktywizacja tych osób w celu przywrócenia ich na rynek pracy jest niezwykle ważna dla rozwoju gospodarczego kraju. Dlatego obserwacja populacji biernych zawodowo, niezależnie od przyczyn bierności, jest stałym elementem badań statystycznych, w tym narodowego spisu powszechnego.

4.1. Bierni zawodowo według miejsca zamieszkania, płci i grup wieku

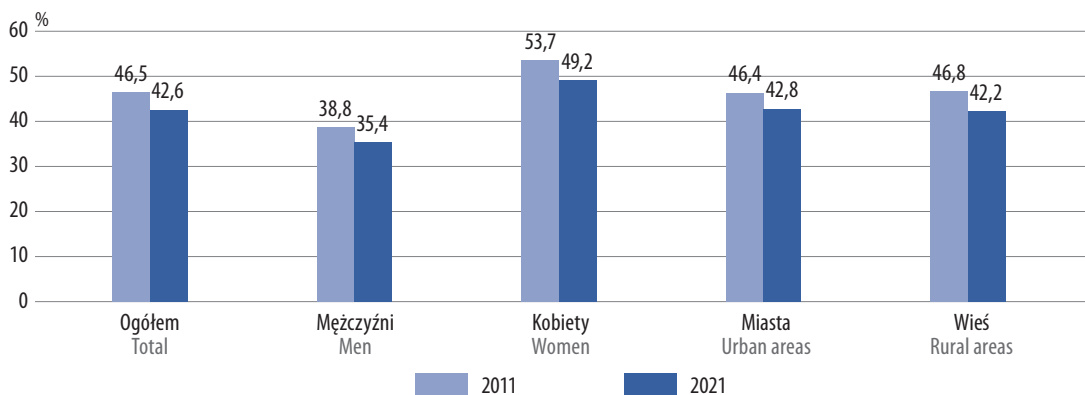
4.1. Economically inactive persons by place of residence, sex and age groups

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 populacja osób biernych zawodowo w marcu 2021 r. liczyła 553 782 osoby, tj. 42,6% ludności w wieku 15 lat lub więcej o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy (wobec 40,8% w Polsce). W tej liczbie zdecydowaną większość stanowiły kobiety (334 328 osób, tj. 60,4%, przy czym udział kobiet w kraju wyniósł 60,9%), a według miejsca zamieszkania – mieszkańcy miast (381 809 osób, tj. 68,9%, w kraju – 60,7%), choć należy pamiętać, że blisko 70% ludności województwa zachodniopomorskiego koncentruje się w miastach (wobec 60% populacji w kraju).

Kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej (49,2% wobec 35,4%). Odsetek biernych zawodowo w miastach wyniósł 42,8%, natomiast wśród mieszkańców wsi był nieco niższy i wyniósł 42,2%.

W porównaniu z 2011 r., w 2021 r. odsetek biernych zawodowo w województwie zachodniopomorskim zmniejszył się o 3,9 p.proc., przy czym dla mężczyzn obniżył się o 3,4 p.proc., dla kobiet – o 4,5 p.proc., w miastach – o 3,6 p.proc., a na wsi – o 4,6 p.proc.

Wykres 4.1. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania
Wykres 4.1. Economically inactive persons by sex and place of residence

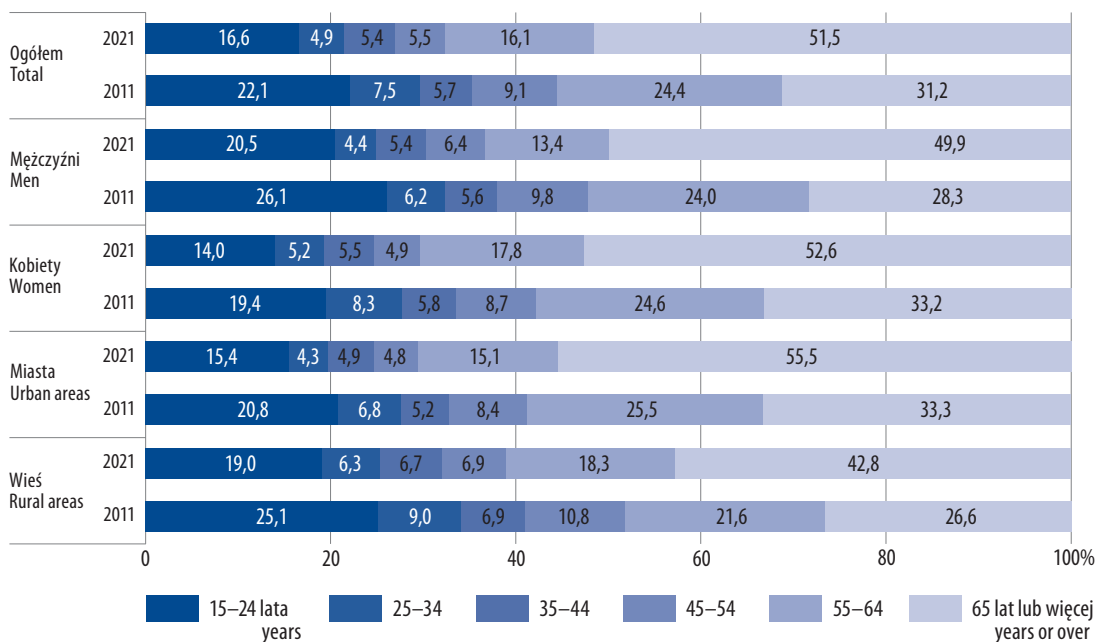
W okresie dziesięciu lat liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się o 89 296 osób, tj. 13,9% (w kraju o 11,3%). Spadek ten jest widoczny zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet (odpowiednio o 39 216 osób, tj. o 15,2% i o 50 080 osób, tj. o 13,0%; w kraju odpowiednio o 12,5% i o 10,6%). W miastach spadek liczby biernych zawodowo był większy (o 64 502 osoby, tj. 14,5%) niż na wsi (o 24 794 osoby, tj. 12,6%).

Tablica 4.1. Bierni zawodowo według płci i miejsca zamieszkania
Table 4.1. Economically inactive persons by sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total			Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women	razem total	mężczyźni men	kobiety women
w tys. in thousands									
2011	643,1	258,7	384,4	446,3	178,9	267,4	196,8	79,8	117,0
2021	553,8	219,5	334,3	381,8	148,9	232,9	172,0	70,5	101,4
2011=100									
2021	86,1	84,8	87,0	85,5	83,2	87,1	87,4	88,4	86,7

Analiza struktury biernych zawodowo według grup wieku pokazuje, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 65 lat lub więcej (także w strukturze ludności w wieku 15 lat lub więcej jest to najliczniejsza grupa). Warto zaznaczyć, że jedynie w tej grupie wieku, w porównaniu z danymi ze spisu z 2011 r., widać znaczący wzrost udziału osób biernych zawodowo (o 20,3 p.proc. wobec wzrostu w kraju o 16,8 p.proc.). Liczba osób w tej kategorii wiekowej wyniosła 285 328 osób, tj. o 84 650 osób więcej niż w 2011 r. Udział osób w wieku co najmniej 65 lat w strukturze populacji biernych zawodowo znacząco wzrósł zarówno w miastach, jak i na wsi (odpowiednio o 22,2 p.proc. i o 16,2 p.proc.) oraz wśród mężczyzn i kobiet (odpowiednio o 21,6 p.proc. i o 19,4 p.proc.), co wiąże się między innymi ze starzeniem się społeczeństwa. Przyrosty te były bardziej dynamiczne w województwie zachodniopomorskim niż w Polsce, gdzie w miastach i na wsi odnotowano wzrost odpowiednio o 19,6 p.proc. i o 12,5 p.proc., a wśród mężczyzn i kobiet – odpowiednio o 17,7 p.proc. i o 16,2 p.proc.

Wykres 4.2. Bierni zawodowo według płci, miejsca zamieszkania i grup wieku
Chart 4.2. Economically inactive persons by sex, place of residence and age groups

Porównanie grup wiekowych według płci wskazuje na zróżnicowanie zjawiska bierności zawodowej. W kraju we wszystkich grupach wiekowych odsetek biernych zawodowo był większy wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W Zachodniopomorskiem odnotowano taką samą relację niemal we wszystkich grupach. Wyjątek stanowiły grupy wieku 45–54 lata i 15–24 lata, gdzie udział biernych zawodowo mężczyzn

był odpowiednio o 1,5 p.proc. i o 6,5 p.proc. wyższy. W grupie wieku 55–64 lata wyższy udział biernych zawodowo kobiet (o 4,4 p.proc.) miał związek z ich wcześniejszym wiekiem emerytalnym. W okresie między spisami największy spadek odsetka biernych zawodowo wśród mężczyzn oraz kobiet zanotowano w grupie wieku 55–64 lata (odpowiednio o 10,5 p.proc. i o 6,8 p.proc.).

Tablica 4.2. Bierni zawodowo według wieku i płci
Table 4.2. Economically inactive persons by age and sex

Płeć Sex		Wiek (w latach) Age (in years)					
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
		w % in %					
Mężczyźni Men	2011	26,1	6,2	5,6	9,8	24,0	28,3
	2021	20,5	4,4	5,4	6,4	13,4	49,9
Kobiety Women	2011	19,4	8,3	5,8	8,7	24,6	33,2
	2021	14,0	5,2	5,5	4,9	17,8	52,6

Porównując grupy wiekowe w zakresie występowania bierności według miejsca zamieszkania można zauważyć, że niemal w każdej grupie wieku odnotowano wyższy udział wśród mieszkańców wsi niż miast, a różnice w wysokości odsetka biernych zawodowo między miastami a wsią były niewielkie i wahały się od 3,6 p.proc. w najmłodszej grupie wieku do 1,8 p.proc. w grupie 35–44 lata. Jedynie w grupie osób powyżej 65 lat odsetek osób mieszkających w miastach był o 12,7 p.proc. wyższy niż wśród mieszkańców wsi. W 2011 r. udział biernych zawodowo wśród mieszkających na wsi był wyższy niż wśród mieszkańców miast, ale tylko do grupy wiekowej 45–54 lata. W starszych grupach wieku odsetek biernych zawodowo w miastach był wyższy niż wśród mieszkańców wsi, a dysproporcja w grupie wieku powyżej 65 lat była znacznie niższa niż w 2021 r. i wyniosła 6,7 p.proc.

Tablica 4.3. Bierni zawodowo według wieku i miejsca zamieszkania
Table 4.3. Economically inactive persons by age and place of residence

Miejsce zamieszkania Place of residence		Wiek (w latach) Age (in years)					
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
		w % in %					
Miasta Urban areas	2011	20,8	6,8	5,2	8,4	25,5	33,3
	2021	15,4	4,3	4,9	4,8	15,1	55,5
Wieś Rural areas	2011	25,1	9,0	6,9	10,8	21,6	26,6
	2021	19,0	6,3	6,7	6,9	18,3	42,8

Bierni zawodowo bez względu na płeć i miejsce zamieszkania to w większości osoby będące w wieku poprodukcyjnym (330 741 osób, tj. 59,7% ogółu biernych zawodowo wobec 59,8% w kraju). Wśród kobiet udział tej grupy wieku (60 lat lub więcej) był o 16,3 p.proc. większy niż wśród mężczyzn (65 lat lub więcej). W miastach odsetek biernych zawodowo wśród osób w wieku poprodukcyjnym był o 12,4 p.proc. większy niż na wsi. Od spisu przeprowadzonego w 2011 r. udział tej ekonomicznej grupy wieku wśród biernych zawodowo wzrósł o 20,5 p.proc.

Dla rynku pracy niezmiernie ważna jest aktywizacja osób w wieku produkcyjnym. Liczba biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18–64 lata oraz kobiety w wieku 18–59 lat) w marcu 2021 r. wyniosła 181 498 osób, tj. 32,8% ogółu biernych zawodowo (w kraju – 32,3%). Dla porównania zbiorowość ta w 2011 r. liczyła 333 109 osób, tj. 51,8%.

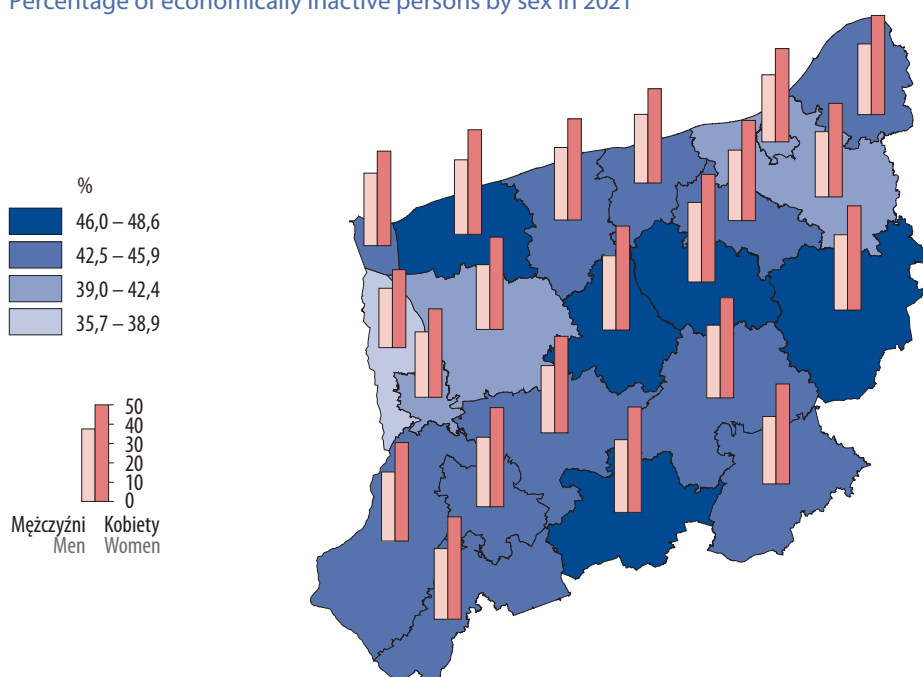
W 2021 r. udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w porównaniu z 2011 r. o 1,5 p.proc. i wyniósł 7,5% (w kraju – 7,9%).

Tablica 4.4. Bierni zawodowo według ekonomicznych grup wieku, płci i miejsca zamieszkania
 Table 4.4. Economically inactive persons by economic age, sex and place of residence

Wyszczególnienie Specification		Przedprodukcyjny (15–17 lat) Pre-working (15-17 years)	Produkcyjny (18–59/64 lata) Working (18-59/64 years)			Poprodukcyjny (60/65 lat i więcej) Post-working (60/65 years or over)
			razem total	mobilny (18–44 lata) mobile (18-44 years)	niemobilny (45–59/64 lata) non-mobile (45-59/64 years)	
		w % in %				
Ogółem	2011	9,0	51,8	26,4	25,4	39,2
Total	2021	7,5	32,8	19,4	13,3	59,7
Mężczyźni Men	2011	11,2	60,5	26,8	33,8	28,3
	2021	9,6	40,5	20,6	19,8	49,9
Kobiety Women	2011	7,4	45,9	26,1	19,8	46,6
	2021	6,1	27,7	18,6	9,1	66,2
Miasta Urban areas	2011	8,0	49,9	24,8	25,1	42,1
	2021	6,9	29,5	17,7	11,8	63,6
Wieś Rural areas	2011	11,1	56,1	29,9	26,2	32,8
	2021	8,8	39,9	23,2	16,8	51,2

Porównanie odsetka osób biernych zawodowo między 2011 r. a 2021 r. pokazuje jego spadek we wszystkich ekonomicznych grupach wieku oraz według płci i miejsca zamieszkania. Widoczna jest również istotna różnica między odsetkami dla biernych zawodowo w wieku produkcyjnym mobilnym i niemobilnym. W 2011 r. odsetek biernych zawodowo w wieku produkcyjnym mobilnym wyniósł 26,4%, natomiast w produkcyjnym niemobilnym – 25,4%. W 2021 r. odsetek ten spadł w obu przypadkach odpowiednio o 7,0 p.proc. i 12,1 p.proc. do poziomu 19,4% i 13,3%. Spadek odsetka biernych zawodowo między 2011 r. a 2021 r. był szczególnie widoczny zarówno wśród kobiet w wieku produkcyjnym niemobilnym (o 10,7 p.proc.), jak i wśród mężczyzn w tej kategorii wiekowej (o 14,0 p.proc.). W miastach spadek odsetka biernych zawodowo w wieku produkcyjnym niemobilnym wyniósł 13,3 p.proc., a na wsi – 9,4 p.proc.

Mapa 4.1. Odsetek biernych zawodowo według płci w 2021 r.
 Map 4.1. Percentage of economically inactive persons by sex in 2021

Najwyższy odsetek biernych zawodowo wśród ludności danego powiatu w wieku 15 lat lub więcej, o ustalonym statusie zawodowym na rynku pracy, odnotowano w powiecie świdwińskim (48,6%), przy czym zarówno udział biernych zawodowo mężczyzn, jak i kobiet w tym powiecie również charakteryzowały najwyższe wartości (odpowiednio 41,1% i 55,7%).

4.2. Bierni zawodowo według poziomu wykształcenia

4.2. Economically inactive persons by level of education

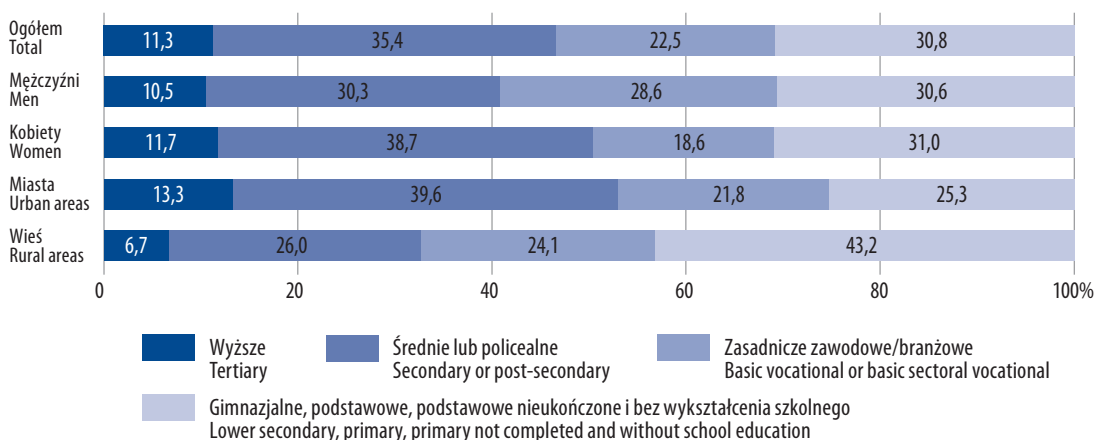
Wyniki NSP 2021 pokazały, że wśród osób o ustalonym statusie aktywności ekonomicznej w wieku 15 lat lub więcej, najliczniejsze grupy stanowiły osoby z wykształceniem średnim lub policealnym (469 063 osoby, tj. 36,1%) oraz wyższym (306 612 osób, tj. 23,6%). Podobnie było w zbiorowości osób biernych zawodowo. W marcu 2021 r. najwięcej było osób z wykształceniem średnim lub policealnym (193 525 osób, tj. 35,4%). Udział osób z wyższym wykształceniem wyniósł jednak jedynie 11,3%.

Niemal na każdym poziomie wykształcenia kobiety częściej niż mężczyźni pozostawały w stanie bierności zawodowej. Szczególnie wysoka dysproporcja wystąpiła wśród osób z wykształceniem średnim policealnym, gdzie udział kobiet był o 8,4 p.proc. wyższy niż mężczyzn. Odwrotna sytuacja dotyczyła osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, gdzie dla mężczyzn udział ten ukształtował się na poziomie o 10,0 p.proc. wyższym niż wśród kobiet.

Osoby bierne zawodowo mieszkające w miastach najczęściej charakteryzowały się wykształceniem średnim policealnym (39,6%), natomiast na wsi wśród osób biernych zawodowo dominowały osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (43,2%).

Wykres 4.3. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania, płci i poziomu wykształcenia w 2021 r.

Chart 4.3. Economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence, sex and level of education in 2021

Ciekawych wniosków dostarcza analiza zbiorowości osób biernych zawodowo w podziale według grup wieku i poziomu wykształcenia. Dla każdego poziomu wykształcenia około połowę osób biernych zawodowo stanowiły osoby w wieku 65 lat lub więcej. W grupach wieku poniżej 65 roku życia warto zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym w grupie wieku 55–64 lata, który wyniósł 25,0%. W grupach wieku między 25 a 54 rokiem życia udział osób biernych zawodowo był niski (3–10%) dla wszystkich poziomów wykształcenia.

Tablica 4.5. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według wieku i poziomu wykształcenia
Table 4.5. Economically inactive persons aged 15 years or over by age and education level

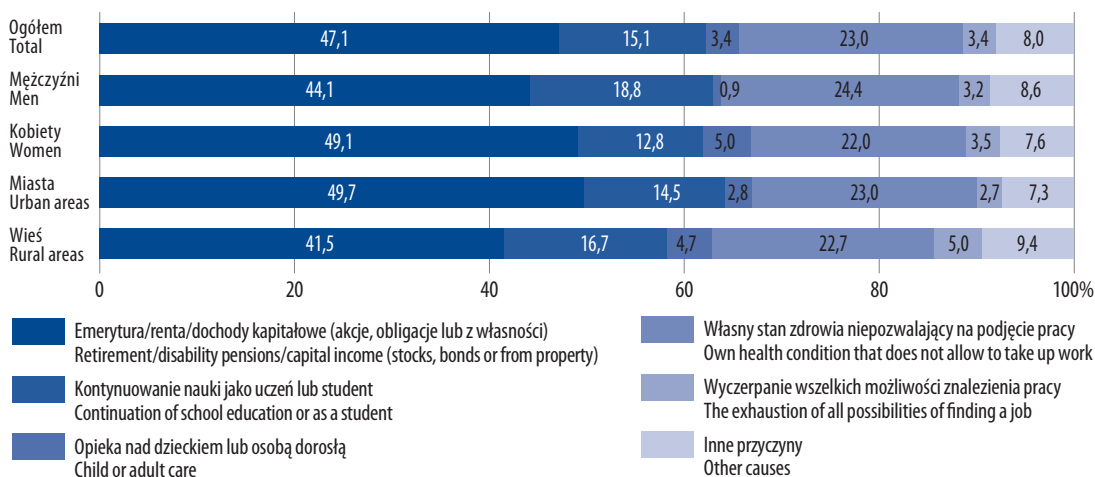
Wykształcenie Education	Wiek (w latach) Age (in years)					
	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65 lub więcej or over
	w % in %					
Wyższe Tertiary	5,5	9,0	9,5	5,6	15,4	55,0
Średnie lub policealne Secondary or post-secondary	15,1	5,8	5,7	5,1	16,7	51,6
Zasadnicze zawodowe/ branżowe Basic vocational or basic sectoral vocational	1,8	3,3	5,9	8,5	25,0	55,5
Gimnazjalne, podstawowe, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego Lower secondary, primary, primary not completed and without school education	32,3	3,6	3,4	3,8	9,4	47,5

4.3. Bierni zawodowo według przyczyn bierności zawodowej

4.3. Economically inactive persons by reasons for in activity

Niezwykle ważnym elementem opisu populacji osób biernych zawodowo są przyczyny bierności zawodowej. Analiza danych pokazuje, że najistotniejszą przyczyną bierności zawodowej w końcu marca 2021 r. było korzystanie z emerytury, renty lub dochodów kapitałowych (akcje, obligacje lub z własności) – tę przyczynę zadeklarowały 261 033 osoby, co stanowiło 47,1% ogółu biernych zawodowo (wobec 46,1% w kraju). Najmniej biernych zawodowo jako główną przyczynę bierności wskazało opiekę na dzieckiem lub osobą dorosłą (18 792 osoby, tj. 3,4%; w kraju – 3,6%) oraz wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy (18 853 osoby, tj. 3,4% wobec 2,7% w kraju). Wśród kobiet ponad pięć razy częściej niż u mężczyzn jako przyczyna bierności wskazywana była opieka nad dzieckiem lub osobą dorosłą (5,0% kobiet i 0,9% mężczyzn). Jednocześnie u co piątego mężczyzny i co ósmej kobiety przyczyną bierności było kontynuowanie nauki jako uczeń lub student. Co ciekawe ta przyczyna częściej wskazywana była na wsi niż w miastach.

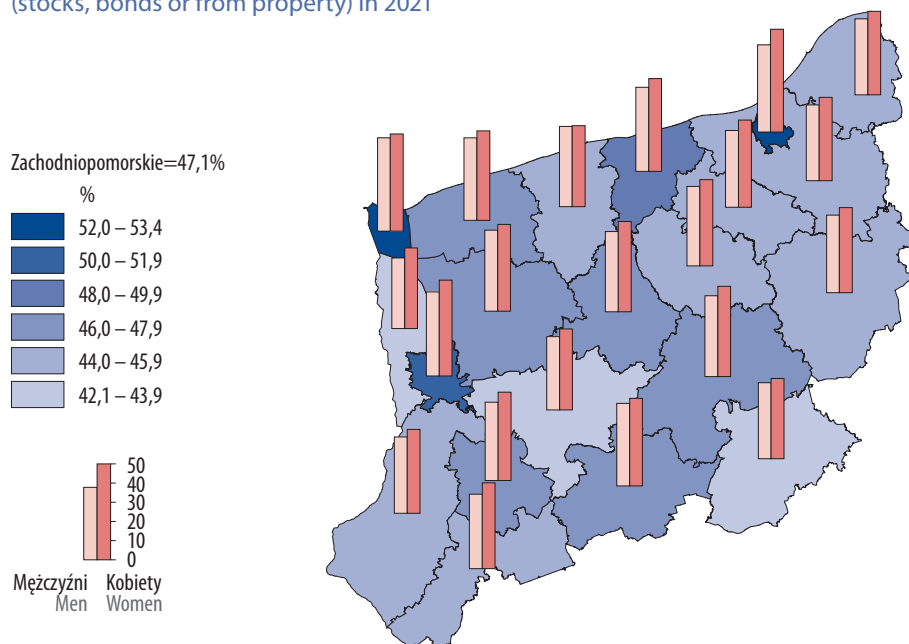
Wykres 4.4. Bierni zawodowo w wieku 15 lat lub więcej według miejsca zamieszkania i przyczyn bierności w 2021 r.
Chart 4.4. Economically inactive persons aged 15 years or over by place of residence and reasons for inactivity in 2021

Najwyższy odsetek biernych zawodowo korzystających z emerytur, rent lub dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) odnotowano w miastach na prawach powiatu: Koszalinie (53,4%), Świnoujściu (52,6%) oraz Szczecinie (50,3%), przy czym tylko w m. Świnoujście zarówno udział biernych zawodowo z tego powodu kobiet, jak i mężczyzn przekroczył 50% ogółu biernych zawodowo danej płci.

Mapa 4.2. Bierni zawodowo z powodu emerytury/renty/dochodów kapitałowych (akcji, obligacji lub z własności) w 2021 r.

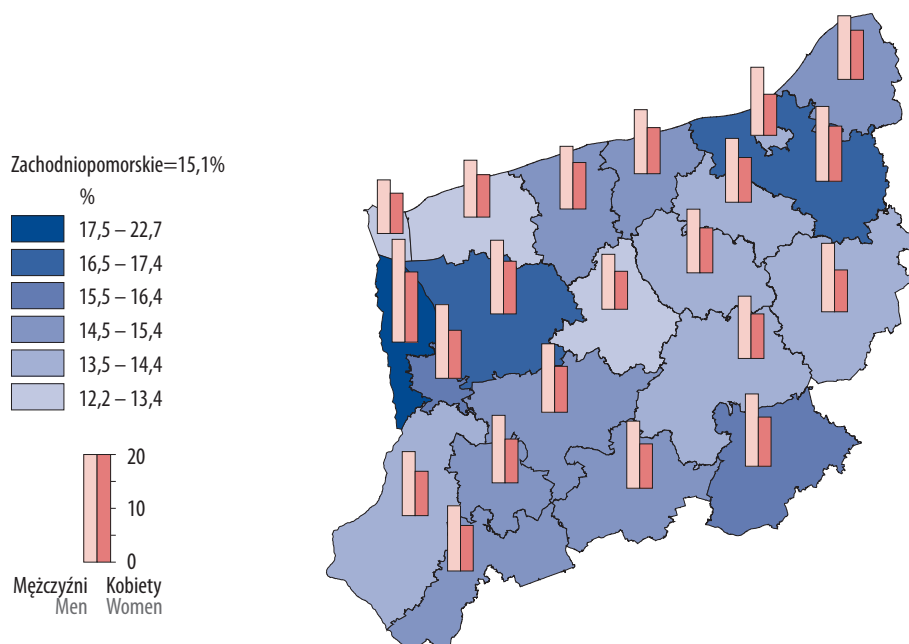
Map 4.2. Economically inactive population due retirement/disability pensions/capital income (stocks, bonds or from property) in 2021

Najwyższy odsetek biernych zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student charakteryzował powiat policki (22,7%), gdzie mężczyźni bierni z tego powodu stanowili wśród biernych zawodowo mężczyzn 27,9%, natomiast kobiety – 19,1%.

Mapa 4.3. Bierni zawodowo z powodu kontynuowania nauki jako uczeń lub student w 2021 r.

Map 4.3. Economically inactive population due to continuing education as a pupil or student in 2021

Uwagi metodologiczne

1. Zakres i procedura badań

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzony został w okresie od 1 kwietnia do 30 września 2021 r., według stanu na dzień 31 marca 2021 r. o godzinie 24:00.

Zgodnie z metodologią rekomendowaną dla badań rynku pracy przez Międzynarodową Organizację Pracy, w części dotyczącej aktywności ekonomicznej, do określenia faktu wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy, czyli pomiaru aktywności bieżącej, dokonano w przedziale czasu nazywanym okresem referencyjnym, którym był tydzień kończący się w dniu referencyjnym badania (tj. okres od 25 do 31 marca 2021 r.).

Badanie to było badaniem pełnym i obejmowało wszystkie osoby fizyczne stale zamieszkałe i czasowo przebywające na terytorium Polski, z wyłączeniem szefów oraz cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków ich rodzin oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań 2021 przekazanie danych przez osoby fizyczne było obowiązkowe. Ten sam akt prawny nakładał na badane osoby obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi. Odpowiedzi dotyczące osób, które nie ukończyły 18 roku życia oraz nieobecnych dokonywały pełnoletnie osoby wspólnie z nimi zamieszkałe. W odniesieniu do osób przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania dane spisowe były pozyskiwane w zakresie posiadanej dokumentacji od właścicieli, administratorów lub zarządców obiektów.

Spis został zrealizowany metodą mieszaną, tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów oraz danych pochodzących ze źródeł administracyjnych. W pierwszej kolejności informacje zbierane w spisie pobrane zostały z dostępnych źródeł administracyjnych i wykorzystano je do przygotowania oraz aktualizacji wykazu danych osobowych i adresowych, a także jako bezpośrednie źródło danych spisowych. Następnie dane objęte zakresem informacyjnym NSP 2021 zostały zebrane od całej populacji podlegającej badaniu poprzez elektroniczny formularz spisowy. Zostało to wykonane przy wykorzystaniu następujących metod i w następujących terminach:

- CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing) – samospis internetowy, polegał na wypełnianiu przez badanych elektronicznego formularza i realizowany był od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- „Spis na żądanie” – wywiad telefoniczny na żądanie respondenta realizowany był za pośrednictwem infolinii spisowej od 1 kwietnia do 30 września 2021 r.
- CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing) – wywiad telefoniczny realizowany przez rachmistrzów spisowych, podczas którego odpowiedzi na poszczególne pytania były odnotowywane przez nich w systemie komputerowym na formularzu. Ta część badania odbywała się od 4 maja do 30 września 2021 r.
- CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing) – wywiad bezpośredni realizowany przez rachmistrzów spisowych. Był to wywiad terenowy, rachmistrzowie rejestrowali odpowiedzi respondenta w systemie zainstalowanym na urządzeniu mobilnym. Badanie w tej formie przeprowadzane było od dnia 21 czerwca do 30 września 2021 r. z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad realizacji spisu metodą wywiadu bezpośredniego wynikających z obostrzeń pandemicznych.

2. Podstawowe pojęcia i definicje

Badania aktywności ekonomicznej ludności są ważnym źródłem informacji dla rządów, ekonomistów, badaczy, podmiotów gospodarczych, jak również instytucji publicznych i samorządowych i realizowane są w celu poznania dynamiki różnych zjawisk związanych z rynkiem pracy. Odnoszą się do wszelkich działań podejmowanych przez osoby fizyczne w celu poszukiwania pracy, zatrudnienia w sektorze formalnym i nieformalnym, osiągania dochodów z innych źródeł, samozatrudnienia czy bezrobocia. Badania aktywności ekonomicznej pozwalają na analizę kluczowych wskaźników związanych z rynkiem pracy, takich jak: wskaźnik aktywności zawodowej, zatrudnienia, czy stopa bezrobocia. Zrozumienie tych zjawisk

i zachodzących procesów wymaga posługiwania się takim samym aparatem pojęciowym. Dlatego też w tej części pracy zostaną przedstawione najważniejsze definicje i pojęcia. Wprowadzenie ich ma zapewnić jasność i spójność przekazu oraz jednoznaczną interpretację zawartych informacji i dokonanych analiz. Umożliwi efektywną komunikację i identyczne rozumienie zakresu i granic badanych zjawisk, co ułatwi porównanie wyników i pozwoli na uniknięcie nieporozumień lub odmiennych interpretacji w zależności od kontekstu czy czasu. Z tego względu, poniżej przedstawiono definicje pojęć, które będą odnosiły się do prezentowanych zmiennych i analiz.

Kategoria ludności według definicji krajowej – w kategorii tej są ujmowani stali mieszkańcy Polski, w tym osoby, które przebywają czasowo za granicą (bez względu na okres przebywania), ale zachowały stałe zameldowanie w Polsce, nie są natomiast ujmowani imigranci przebywający w Polsce czasowo.

Wiek – jest to liczba lat ukończonych. Wyznaczany jest poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z datą przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 31 marca 2021 r.). W badaniach aktywności ekonomicznej populację stanowiły osoby, które miały 15 lat lub więcej.

Ekonomiczne grupy wieku – jest to umowna klasyfikacja badanych według kryterium zdolności do pracy. Wyróżnia się trzy grupy osób: w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym (mobilnym oraz niemobilnym) i w wieku poprodukcyjnym.

- Wiek przedprodukcyjny – jest to wiek, w którym ludność nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych, a tym samym nie osiągnęła jeszcze całkowitej zdolności do pracy i jako pracownik podlega szczególnej ochronie prawnej. W przypadku badań aktywności ekonomicznej do tej grupy klasyfikowane są osoby, które ukończyły 15 lat, ale nie przekroczyły 18 lat.
- Wiek produkcyjny – dolny próg tego przedziału wieku rozpoczyna się w momencie nabycia pełnej zdolności do pracy. Dla kobiet i mężczyzn jest to ukończenie 18 roku życia. Natomiast górny próg jest uzależniony od płci. Dla mężczyzn jest to wiek poniżej 65 lat, a dla kobiet poniżej 60 lat. W ramach tego przedziału wyróżnia się jeszcze dwie podklasy wiekowe i są to:
 - a) wiek mobilny (osoby, które ukończyły 18 lat, ale nie ukończyły 45 lat. Wiek ten jest taki sam zarówno dla mężczyzn jak i kobiet),
 - b) wiek niemobilny (mężczyźni, którzy ukończyli 45 lat i nie ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 45 lat, ale nie ukończyły 60 lat).
- Wiek poprodukcyjny – dolny próg trzeciej grupy jest tożsamy z podstawowym wiekiem uprawniającym w Polsce do przechodzenia na emeryturę. Dlatego też w tym przedziale wiekowym będą sklasyfikowani mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat oraz kobiety, które ukończyły 60 lat. Nieistotny jest przy tym stan faktyczny wykonywania pracy zarobkowej czy też nie.

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie lub formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa, podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu jest uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły niezależnie od trybu jej ukończenia (dziennie, wieczorowo, zaocznie, eksternistycznie/stacjonarnie, niestacjonarnie, na odległość, korespondencyjnie) w kraju lub za granicą.

W dalszej części publikacji dane dotyczące wykształcenia ludności będą dotyczyły osób w wieku 15 lat lub więcej i prezentowane będą w następujących klasach:

- Wykształcenie wyższe – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły są studia wyższe co najmniej z tytułem licencjata, inżyniera lub równorzędnym lub uzyskały dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych (z wyjątkiem organizowanych w ramach szkoły wyższej) oraz kolegiów pracowników służb społecznych.
- Średnie – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, liceum uzupełniającego lub ukończyły gimnazjum przed 1932 r. Odnosi się to również do osób, które otrzymały świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej (technikum, technikum uzupełniającego, liceum zawodowego, liceum technicznego, szkoły artystycznej II stopnia realizującej jednocześnie program szkoły średniej). W tej grupie znajdują się też osoby, które posiadają świadectwo (dyplom) ukończenia szkoły policealnej (pomaturalnej), do której przyjęcie było uwarunkowane posiadaniem świadectwa ukończenia szkoły średniej oraz te, które ukończyły studium nauczycielskie.

- Zasadnicze zawodowe/branżowe – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia: szkoły zawodowej (zasadniczej szkoły zawodowej lub rolniczej, szkoły przemysłowej), szkoły przysposobienia zawodowego lub rolniczego, korespondencyjnego kursu rolniczego wyłącznie na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, szkoły mistrzów, branżowej szkoły I stopnia.
- Gimnazjalne – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia gimnazjum lub świadectwa ukończenia specjalnej szkoły przysposabiającej do pracy.
- Podstawowe ukończone – dotyczy osób, których najwyższym poziomem edukacji jaki ukończyły jest uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły podstawowej (przed wojną szkoły powszechnej), kursów dla pracujących w zakresie szkoły podstawowej oraz szkoły artystycznej I stopnia realizującej jednocześnie program szkoły podstawowej.
- Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego – dotyczy osób, które uczyły się w szkole podstawowej, uczyły się w szkole podstawowej, lecz jej nie ukończyły, nigdy nie uczęszczały do szkoły.

W spisie zastosowano definicje aktywności ekonomicznej ludności zalecane przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (Eurostat), oparte o rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy. Zgodnie z tymi zaleceniami przedmiotem badania osób był fakt wykonywania/posiadania pracy w okresie badanego tygodnia (w Polsce był to tydzień od 25 do 31 marca 2021 r.) bądź poszukiwania pracy i gotowość do jej podjęcia. Badaniem objęto osoby w wieku 15 lat lub więcej. Przyjęto regułę klasyfikowania każdej osoby tylko do jednej z trzech kategorii: pracujących, bezrobotnych lub biernych zawodowo (faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa badanych osób).

Ludność aktywna zawodowo obejmuje wszystkie osoby uznane za pracujące lub bezrobotne zgodnie z definicjami podanymi poniżej.

Do pracujących zostały zaliczone wszystkie osoby w wieku 15 lat lub więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód,
- nie wykonywały pracy, ale formalnie miały pracę, a czasową przyczyną niewykonywania pracy była np. choroba własna, urlop związany z wypoczynkiem lub opieką nad dzieckiem.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- aktywnie poszukiwały pracy tzn. podjęły konkretne działania, aby znaleźć pracę, w okresie od 1 do 31 marca,
- były zdolne/gotowe podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Ludność bierna zawodowo to osoby w wieku 15 lat lub więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, tzn. osoby, które w badanym tygodniu:

- nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały,
- nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w okresie od 1 do 15 kwietnia,
- nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie: dłuższym niż 3 miesiące lub do 3 miesięcy ale nie były gotowe tej pracy podjąć.

Jako główne przyczyny bierności zawodowej przyjęto:

- emeryturę/rentę/dochody kapitałowe (akcje, obligacje lub z własności),
- kontynuowanie nauki jako uczeń lub student,
- opiekę na dzieckiem lub osobą dorosłą,
- własny stan zdrowia niepozwalający na podjęcie pracy,
- wyczerpanie wszelkich możliwości znalezienia pracy,
- inny powód.

Praca główna to praca, która zwykle zajmuje więcej czasu. Jeżeli prace zajmują taką samą ilość czasu, pracą główną jest ta, która przynosi wyższy dochód.

Status zatrudnienia uwzględnia poniższe kategorie pracujących:

Zatrudnieni (pracownicy najemni):

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Pracujący na własny rachunek:

- właściciele, współwłaściciele lub dzierżawcy indywidualnego gospodarstwa rolnego pracujący w tym gospodarstwie;
- osoby prowadzące własną działalność gospodarczą poza rolnictwem (zarejestrowaną lub niezarejestrowaną);
- agenci we wszystkich systemach agencji;
- osoby, które na mocy porozumienia z pracodawcą zarejestrowały własną działalność jako 1-osobowy podmiot gospodarczy.

Do pracujących na własny rachunek zalicza się zarówno pracodawców (osoby pracujące na własny rachunek, które w badanym tygodniu zatrudniały przynajmniej 1 pracownika najemnego), jak i osoby niezatrudniające pracowników.

Pracujący w innym charakterze – to osoby, które są członkami spółdzielni produkcyjnych (również rolniczych) lub pracują na innych zasadach i nie klasyfikują się do grupy pracowników najemnych, pracujących na własny rachunek, pomagających członków rodzin oraz nie są praktykantami ani stażystami; do tej grupy należą również pomagający członkowie rodzin. Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego, wcześniej ustalonego wynagrodzenia, pomagały w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem.

Współczynnik aktywności zawodowej jest to udział aktywnych zawodowo w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia jest to udział pracujących w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia jest to udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia zostały obliczone bez uwzględniania osób o nieustalonym statusie na rynku pracy.

Methodological notes

1. Scope and survey procedure

The National Population and Housing Census was carried out between 1 April and 30 September 2021, as of 24:00 on 31 March 2021.

In accordance with the methodology recommended for labour market surveys by the International Labour Organization, in the section regarding economic activity, the fact of doing, having, or looking for a job, was determined, or in other words current activity was measured, in an interval called the reference period. This period refers to the week ending on the reference day of the survey (i.e. the period from 25 to 31 March 2021).

The survey was complete research and included all individuals permanently residing and temporarily staying in the territory of Poland, excluding the heads and foreign personnel of diplomatic representations and consular offices of foreign countries, members of their families and other recipients of privileges and immunities under the law, international agreements or generally recognized international customs. According to the provisions of the Act of August 9, 2019, on the National Population and Housing Census 2021, the submission of data by individuals was mandatory. The same act required surveyed individuals to provide accurate, thorough and truthful answers. Responses regarding individuals under the age of 18 and absentees were made by the adults residing with them. Regarding persons staying in collective lodging facilities, census data was obtained on the basis of the documentation available from the owners, administrators or managers of the facilities.

The census was carried out using a mixed method, i.e., using data collected from respondents and data from administrative sources. Initially, the information collected in the census was taken from available administrative sources and used to prepare and update the list of personal and address data, as well as a direct source of census data. Next, the data covered by the scope of information of the 2021 census was collected from the entire population to be surveyed through an electronic census form. This was conducted with the use of the following methods and the following definitions:

- CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing) – a self-administered online survey, based on respondents filling out an electronic form and was conducted from April 1 to September 30, 2021.
- „Census on demand” – a telephone interview at the respondent’s request was conducted via a census hotline from April 1 to September 30, 2021.
- CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing) – a telephone interview conducted by census takers, during which answers to individual questions were recorded by them in a computer system in a form. This part of the survey took place from May 4 to September 30, 2021.
- CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing) – a face-to-face interview conducted by census takers. It was a field interview, with the census takers recording the respondent’s answers in a system installed on a mobile device. The survey in this form was conducted from June 21 of this year until September 30, 2021, in compliance with the sanitary regime and the rules of implementation of the census by direct interview method resulting from pandemic restrictions.

2. Basic concepts and definitions

Surveys of the economic activity of the population are a significant source of information for governments, economists, researchers, business entities, along with public institutions and local governments. They are carried out in order to understand the dynamics of various phenomena concerning the labour market. They refer to the activities undertaken by individuals to seek work, employment in the formal and informal sectors, income from other sources, self-employment or unemployment. Economic activity surveys make it possible to analyze key indicators related to the labour market, such as the activity rate, employment rate, or unemployment rate. Understanding these phenomena and the occurring processes requires using identical terminology. Therefore, this section of the paper will present the most important definitions and

concepts. The introduction of these is intended to ensure clarity and consistency of the message as well as unambiguous interpretation of the information contained, and analyses made. It will enable effective communication and analogous understanding of the scope and boundaries of the phenomena studied, which will aid the comparison of results and avoid misunderstandings or divergent interpretations depending on the context or time. Therefore, the following definitions of terms will apply to the variables and analyses presented:

Population category by national definition. This category includes permanent residents of Poland, including persons who are temporarily abroad (regardless of the period of their stay), but have maintained permanent residence in Poland; immigrants temporarily staying in Poland are not included.

Age – the number of years. It is determined by comparing the full date of birth with the date of the census (the so-called critical date, i.e. March 31, 2021). In the economic activity survey, the population consisted of persons who were 15 years or over.

Economic age groups – this is a conventional classification of respondents according to the criterion of ability to work. There are three groups of persons: pre-working age, working age (mobile and immobile) and post-working age.

- Pre-working age – the age in which the population does not have full legal capacity, and thus has not yet reached full work ability and is subject to special legal protection as a worker. In the case of economic activity surveys, this classification includes persons who have reached the age of 15 but are under 18.
- Working age – the lower threshold of this age bracket begins when one acquires full work ability. For men and women, that is reaching 18 years of age. In contrast, the upper threshold is dependent on sex. For men the age is under 65, and for women under 60. Within this range, there are two more age subclasses as follows:
 - a) mobile working age (persons who are 18 years of age or older but under 45 years of age. This age is the same for both men and women),
 - b) immobile working age (men who are over 45 years old and under 65 and women who are over 45 years old but under 60).
- Post-working age – the lower threshold of the third group is corresponding with the standard retirement age in Poland. Therefore, men who are 65 years of age or older and women who are 60 or older will be classified in this age bracket. Whether or not they are actually employed is irrelevant.

Education this is the highest educational level achieved in a school-based system, or in any other training mode or form, recognised in compliance with the binding education system. The basis for classifying education to a given level is provided by a certificate (diploma) of completion of a certain school, irrespective of the mode of studying (full-time, evening/weekend, part-time, by correspondence) in the country or abroad.

In the remainder of the publication, data on the education of the population will refer to persons aged 15 or over, and will be presented in the following classes:

- Tertiary education – refers to persons whose highest completed level of education is higher education with at least a bachelor's, engineer's or equivalent degree, or have received a diploma from a teachers' college, teachers' college of foreign languages (except those organized as part of a post-secondary school) and colleges of social service workers.
- Secondary – refers to persons whose highest level of education is the obtaining of a certificate of completion of a general high school, specialized high school, supplementary high school, or completed middle school before 1932. This also applies to those who received a certificate of completion of a secondary vocational school (technical school, supplementary technical school, vocational high school, technical high school, secondary art school which implements a secondary school curriculum). This group also includes those who have a certificate (diploma) of completion of a post-secondary school, admission to which was conditional on having a secondary school certificate, and those who have completed a teacher training college.

- Basic vocational or basic sectoral vocational – refers to persons whose highest level of education they have is a certified completion of: a vocational school (basic vocational or agricultural school, industrial school), vocational or agricultural training school, correspondence agricultural course only at the level of basic vocational school, master’s academy, first degree trade school.
- Lower secondary – refers to persons whose highest level of education is the attainment of a certificate of completion of lower secondary or a certificate of completion of a special preparatory school.
- Primary education – refers to persons whose highest level of education is the obtainment of a certificate of completion from an elementary school (before the war, a grade school), courses for working persons in the domain of elementary school, and an art school of the first degree that follows the curriculum of an elementary school.
- Incomplete primary or no school education – refers to persons who are studying in elementary school, studied in elementary school but did not complete it, or never attended school.

The census uses the definitions of population economic activity recommended by the United Nations Economic Commission for Europe and the Statistical Office of the European Union (Eurostat), based on the recommendations of the International Labour Organization. According to these recommendations, the subject of the survey of persons was the fact of having/having a job during the surveyed week (in Poland it was the week from 25 to 31 March 2021) or searching for a job and readiness to take it. The study included individuals aged 15 years or older. The rule was adopted to classify each person into only one of three categories: employed, unemployed or economically inactive (actual, not formal-legal occupational situation of the surveyed persons).

The economically active population includes all persons considered employed or unemployed as defined below.

The employed included all persons aged 15 years or over who, during the survey week:

- performed work for at least 1 hour that resulted in earnings or income;
- did not perform work, but formally had work, and the temporary reason for not performing work was, for example, their own illness, vacation or child care leave.

The unemployed are those aged 15–74 who have met three conditions simultaneously:

- were not working individuals during the study week;
- actively sought work, i.e. took concrete steps to find a job, between March 1 and March 31;
- were able/willing to work during the survey week and the following week.

The unemployed also included those who had found a job and were waiting for a job to start within 3 months and were willing to take that job.

The economically inactive population is defined as persons aged 15 or over who are not classified as employed or unemployed, i.e. persons who in the week under study:

- were not working, did not have a job and were not looking for one;
- were not working, were looking for work, but were not able/ready to work between April 1 and April 15;
- were not working and were not looking for work because they had a job and were waiting for a job for more than 3 months or up to 3 months but were not ready to start working.

The main causes of inactivity were identified as:

- pension/capital income (stocks, bonds or from property);
- continuing your education as an apprentice or student;
- child or adult care;
- your own health condition that does not allow you to work;
- exhausting all possibilities of finding a job;
- another reason.

The main job is the job that usually takes more time. If the jobs take the same amount of time, the main job is the one with the higher income.

Employment status includes the following categories of workers:

Employees:

- persons employed under an employment relationship or a civil law contract; this group also includes apprentices and interns who were paid for their work;
- persons who work as contractors (also known as homeworkers);
- persons employed on a family farm or in a family business outside agriculture and at the same time receiving a fixed income or earnings (not necessarily in the form of money) for their work.

Self-employed:

- owners, co-owners or lessees of an individual agricultural holding who work on the holding;
- individuals who are self-employed outside of agriculture (registered or unregistered);
- agents in all agency systems;
- persons who, on the basis of an agreement with the employer, registered their own business as a one-person economic entity.

Self-employed include both employers (self-employed persons who employed at least 1 paid worker during the survey week) and non-employed persons.

Workers in other capacities – are those who are members of production cooperatives (including agricultural cooperatives) or are employed/working on other terms and are not classified as employees, self-employed, assisting family members and are not apprentices or trainees; this group also includes contributing family members. Contributing family members are individuals who, without contractual, predetermined compensation, assisted in the operation of the family farm or family business outside of agriculture.

Activity rate is the share of the economically active population of a given category in the total population of a given category.

Employment rate is the share of the employed persons of a given category in the total population of a given category.

Unemployment rate is the share of the unemployed of a given category in the economically active population of a given category.

Activity rate and Employment rate were calculated without taking into account persons with unknown status in the labour market.